

BOSNA I HERCEGOVINA –БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE -ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2019. GODINU

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	5
UKRATKO O CENTRU	7
KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2019. GODINU	8
PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM.....	8
METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA	9
NAČINI REALIZACIJE	11
POČETNA OBUKA	13
POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU	15
GENERACIJA 2019/2021 – PRVA GODINA.....	16
GENERACIJA 2018/2020 - DRUGA GODINA	18
GENERACIJA 2017/2019 - TREĆA GODINA.....	20
OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BiH.....	23
KOMPLEMENTARNA OBUKA.....	26
KONTINUIRANA OBUKA	33
PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH TUŽILACA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE	35
PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE	43
EVROPSKO PRAVO.....	50
LJUDSKA PRAVA	51
USTAVNO PRAVO	60
KRIVIČNO PRAVO	62
MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI	77
PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU.....	79
NAPREDNA OBUKA.....	85
SEMINARI U SARADNJI SA OPDAT.....	90
PROJEKAT: „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“... 92	

PROJEKAT: „IPA 2017 SUPROTSTAVLJANJE TEŽIM KRIVIČNIM DJELIMA U ZAPADNOM BALKANU“	94
IPA 2013 Twinning projekt „Podrška borbi protiv pranja novca“	96
OBUKE SA „TRIAL INTERNATIONAL“	101
OBUKE SA CPRC-jem	102
TROGODIŠNJI PROGRAM I PLAN OBUKE FORENZIKA U KRIMINALISTICI I KRIVIČNOM PRAVU	103
PREKRŠAJNO PRAVO	107
GRAĐANSKO PRAVO	108
RADNO PRAVO	113
PRIVREDNO PRAVO	114
PORODIČNO PRAVO	120
IZVRŠNO PRAVO	121
UPRAVNO PRAVO.....	124
VANPARNIČNI POSTUPAK	126
OBUKA SUDSKOG I TUŽILAČKOG MENADŽMENTA.....	127
INFORMATIČKE OBUKE	128
ARBITRAŽA	130
PROFESIONALNA ETIKA.....	131
SEMINARI SA USAID-OVIM PROJEKTOM PRAVOSUĐA U BOSNI I HERCEGOVINI	132
POSEBNE TEME	134
PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA II.....	138
MATRA Projekt.....	143
UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE.....	144
EDUKACIJA EDUKATORA	146
STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU	147
SAVJETOVANJA.....	148
PRIJAVNI LISTOVI.....	149

PREDGOVOR

Poštovane/i,

Imam posebnu čast i zadovoljstvo predstaviti Vam Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2019. godinu (u nastavku: Program).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine svake godine, u okviru svoje zakonske djelatnosti, kreira i realizuje godišnji Program.

Program koji se nalazi pred Vama nastao je kao rezultat vrlo opširnih konsultacija i procjena potreba za obukom sudija i tužilaca. Posebno su konsultirani rukovodioci pravosudnih institucija, sudovi i tužilaštva, zatim Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao i sve relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Centar je izvršio konsultacije sa svim međunarodnim organizacijama koje učestvuju u organizaciji stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini. Svakako da dobar dio programa proizilazi iz projekata međunarodne zajednice, međunarodnih institucija i organizacija koji se odnose na podršku, saradnju i jačanje pravosudne zajednice u Bosni i Hercegovini, što ima odraza i na edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija.

Neizostavan korak u kreiranju Programa su izvještaji Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine, kao i izvještaji GRECO-a o evaluaciji Bosne i Hercegovine, preporuke Komiteta ministara Vijeća Evrope, Mišljenja Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) te preporuke CEPEJ-a i brojni drugi strateški dokumenti – nacionalni i entitetski, koji za predmet imaju edukaciju pravosuđa. U tom smislu, svi ovi dokumenti su u izradi Programa razmatrani i uvažene preporuke. Podaci o preporukama i njihovim izvorima nalaze se u fusnotama za određene edukativne aktivnosti. Značajna su i mišljenja Venecijanske komisije, poput onog iz 2012. godine, „O sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa“, u kojem je istaknuto da su edukacije jedna od rijetkih prilika gdje se susreću sudije i tužioci svih nivoa pravosudne vlasti i iz svih područja Bosne i Hercegovine i na kojima se omogućava diskusija o praksi. Također, istim je Mišljenjem evidentirana potreba za usaglašavanjem sudske prakse, što se, osim edukacija, omogućava i širom dostupnošću sudske prakse i zakonodavstva.

Realizacija Programa prilagođena je u najvećoj mogućoj mjeri finansijskim i drugim mogućnostima Centra, kao i pravosudnih institucija.

Nastojali smo pripremiti nove teme i nove metode, obogatiti sadržaje rada, zastupiti mnoge pravne oblasti, naglasiti i pospješiti teme iz oblasti evropskog prava, ljudskih prava i privrednog prava, aktuelizirati teme i prakse iz građanskog i krivičnog prava, sa akcentom na borbu protiv organiziranog kriminala i prošireno oduzimanje imovinske koristi; jačanje kapaciteta pravosudnih institucija; zaštite i postupanja sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Uvažavajući sve naprijed navedeno, kao i obaveze prema strateškim dokumentima u Bosni i Hercegovini, kreirali smo Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2019. godinu, koji obuhvata: početnu obuku stručnih saradnika i savjetnika uposlenih u institucijama pravosuđa, obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama FBiH, komplementarnu obuku za stručne saradnike/savjetnike koji su završili trogodišnji Program početne obuke, program početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca u pravosudnim institucijama FBiH, program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, specijalističke obuke iz oblasti forenzike i kontinuiranu obuku sudija i tužilaca.

Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja za 2019. godinu planirano je održavanje 12 edukativnih aktivnosti iz Programa početne obuke, 3 edukativne aktivnosti u okviru obuke za pripravnike u pravosudnim institucijama, 6 edukativnih aktivnosti u okviru komplementarne obuke, 2 dvodnevne edukativne aktivnosti u okviru programa specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, te više od 120 edukativnih aktivnosti iz programa kontinuirane obuke i 7 savjetovanja: XVIII Savjetovanje iz krivične oblasti u Neumu, XIV Savjetovanje iz građanske oblasti na Jahorini, Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u Neumu, Oktobarski pravnički dani u Banja Luci, XII Savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini u Neumu, III Savjetovanje iz prekršajne oblasti, kao i Savjetovanje iz porodičnog prava u Mostaru.

Nadamo se da ćete u ponuđenim edukativnim aktivnostima odabrati one koje će Vam pomoći da postizete još bolje rezultate u svom radu.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Dr. sc. Arben Murtezić

UKRATKO O CENTRU

Sistemska edukacija sudija i tužilaca predstavlja obavezu Bosne i Hercegovine, kojom se osigurava efikasno provođenje kompleksne reforme pravnog sistema: primjena ključnih novih zakona u oblasti materijalnog i procesnog prava, obaveza primjene međunarodnih standarda i normi, izbor sudija i tužilaca i organizacija sudskog i tužilačkog sistema.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (u nastavku: Centar) osnovan je Zakonom o Centru za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 24/02, 40/02, 59/02 i 21/03). Centar je, u skladu sa Zakonom, javna ustanova sa posebnim ciljem i ima svojstvo pravnog lica.

1. Pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira kontinuirano stručno usavršavanje sudija i tužilaca.
2. Prema uputama i pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira nastavu za početnu obuku osoba koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca.

Cilj Centra je da, pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, osigura da se programi edukacije za sudije i tužioce utvrđuju i provode u smislu kriterija otvorenosti, stručnosti i nepristrasnosti, koji čine sastavni dio obavljanja sudske i tužilačke djelatnosti.

Upravni odbor Centra je organ upravljanja i sastoji se od devet članova, predstavnika sudskih i tužilačkih organa, profesionalnih udruženja i istaknutih pravnih stručnjaka. Članove Upravnog odbora proglašava Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Prvi sastav Upravnog odbora imenovan je u septembru 2002. godine.

Centrom rukovodi direktor Centra. Unutrašnju organizaciju Centra čine dva odsjeka: Odsjek za programske i edukativne poslove i Odsjek za finansijske, pravne i opće poslove.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dužna je da osigura godišnji budžet za rad Centra. Centar stiže sredstva i iz subvencija gradova i općina, donacija, poklona domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica i međunarodnih organizacija, pozajmica te od naknada za usluge koje Centar obavlja.

Centar treba da osigura stručno usavršavanje u oblasti tumačenja i primjene materijalnih i procesnih zakona, etičkih standarda, najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužilačke prakse drugih zemalja, te u drugim oblastima koje odredi Upravni odbor Centra.

KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2019. GODINU

PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM

U cilju analize edukativnih potreba, svjesni važnosti kontakata sa predsjednicima sudova, glavnim tužiocima, edukatorima, sudijama, tužiocima, predstavnicima državnih organa, predstavnicima agencija za provođenje zakona, profesionalnim pravničkim asocijacijama i međunarodnim partnerima, u namjeri da ponuđeni programski sadržaji u najvećoj mogućoj mjeri odgovaraju konkretnim potrebama korisnika obuke, Centar kreira programe stručnog usavršavanja za nosioce pravosudnih funkcija.

U namjeri da Program odražava potrebe pravosudne zajednice, Centar je izvršio procjenu potreba pravosuđa za obukom u 2019. godini.

Ispitivanje potreba se provodilo na tri nivoa:

1. Ispitivanje potreba sudija, tužilaca i stručnih saradnika kroz analizu evaluacijskih upitnika, koje učesnici ispunjavaju nakon završenih obuka. U ovom kontekstu su anketirani i edukatori/predavači Centra koji su aktivno učestvovali i dali svoj doprinos pri realizaciji prethodnih programa.
2. Zahtjevi pravosudnih institucija: U ovom slučaju su anketirani rukovodioci pravosudnih institucija.
3. Strateški zahtjevi: Centar je razmatrao zahtjeve za obukom koji proizilaze iz strateških dokumenata. U ovom dijelu su konsultirani Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH i relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine. Također, proces procjene potreba za obukom obuhvatio je i obaveze koje su stavljene pred Centar strateškim dokumentima u oblasti reforme pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

Na osnovu ovako prikupljenih podataka izvršena je analiza procjena potreba pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a koja je rezultirala Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2019. godinu.

METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Realizacija Programa je u uskoj vezi s potrebama pravosuđa. Različiti ciljevi obuke i programi obuke zahtijevaju i različite metode obuke.

Jedan od najznačajnijih faktora koncipiranja bilo kog oblika stručnog usavršavanja je sastav ciljane grupe (grupe učesnika). Upravo sastav učesnika direktno utječe na komunikaciju i saradnju u grupi. Prilikom sastavljanja grupe učesnika mora se imati u vidu: nivo iskustva (novoimenovani/iskusni), sudije i/ili tužioc, učesnici iz istih ili različitih sudova/tužilaštava ili regije i hijerarhijski nivo (općinski nivo, kantonalni nivo, vrhovni/entitetski nivo i nivo BiH). Također, pokazalo se da su najefikasnije obuke kada učesnici rade u homogenim grupama (učesnici na istom hijerarhijskom nivou i na istom nivou već postojećeg znanja i iskustva).

Važno je napomenuti da stručno usavršavanje nije učenje iz početka, nego ono predstavlja nadgradnju znanja koja učesnici već imaju te da je uloga edukatora da *olakša učenje*, odnosno da pospješi proces razumijevanja kod učesnika. Obuku svakako *ne* čini prenošenje cjelokupnog znanja u vremenu koje je na raspolaganju. Pored vještina u prenošenju znanja odraslima edukatori moraju imati temeljno znanje i razumijevanje predmeta o kojem se vodi obuka.

Uzimajući u obzir ljudske resurse Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, budžete pravosudnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, postojeću edukatorsku zajednicu, vrijeme i novac potrebne za kvalitetno planiranje stručnog usavršavanja, u 2019. godini edukacija će biti organizirana u skladu sa sljedećim:

- a) edukacija će se organizirati u formi centralizirane i regionalne obuke;
- b) edukacija će se odvijati u salama i putem elektronskog učenja (e-učenje);
- c) obavezna obuka će trajati 3 (tri) dana minimalno, a deset (10) maksimalno;
- d) specijalistička obuka prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku trajat će 4 (četiri) dana;

Specijalistička obuka bit će realizovana kroz 4 tematske cjeline odnosno 2 dvodnevna seminara. Za ispunjenje uvjeta sticanja sertifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke, ne postoji mogućnost kumuliranja drugih seminara iz kontinuirane obuke. Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje sertifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

- e) obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca odvijat će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koji je usvojilo VSTV BiH i koja je navedena kao sastavni dio ovog Programa, kao posebna obuka za novoimenovane sudije i tužioce.

- f) prijavljivanje sudija i tužilaca na edukativne aktivnosti vršit će isključivo predsjednici sudova i glavni tužioci. Predsjednik suda/glavni tužilac je dužan sudiji/tužiocu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane sudije/tužioce koji je utvrđen od strane VSTV-a.

Centralizirana obuka podrazumijeva obuku koja će biti održana u prostorijama Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Sarajevo, ulica Halida Nazečića broj 4. Izuzetno, edukativne aktivnosti, koje se realizuju u saradnji s međunarodnim organizacijama, povremeno će biti organizirane u drugim objektima (sale hotela, sudova ili tužilaštava).

Regionalna obuka podrazumijeva obuku koja će se realizovati u regionalnim centrima: Bijaču, Mostaru, Zenici i Tuzli. Nastojeći da preduprijedimo finansijske troškove pravosudnih institucija, Centar organizuje regionalnu obuku i preporučuje predsjednicima sudova i glavnim tužiocima da nosioce pravosudnih funkcija, prema pravnim oblastima i referatu na kojem rade, prijavljuju na jednu edukativnu aktivnost u okviru centralizirane obuke i ostale aktivnosti iz regionalne obuke.

Ovakav način izvođenja obuke omogućava razmjenu mišljenja i iskustva između učesnika iz cijele FBiH/BiH i umrežavanje nosilaca pravosudnih funkcija. Na isti način sam Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH je u mogućnosti da više vremena posveti pripremi edukativnih aktivnosti, koja za cilj ima poboljšanje kvaliteta stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u BiH.

Učenje na daljinu (e-učenje) kao vid obuke će tokom 2019. godine u programu Centra biti realizovano kroz dalju dogradnju programa iz bazičnog u napredni oblik.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa pravosudnim institucijama voditi evidenciju o rezultatima realizacije programskih aktivnosti, kao i o učešću svakog sudije/tužioca na konkretnim programskim aktivnostima.

Obuka pripravnika u pravosudnim institucijama nije obavezna obuka. Prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno i zavisi od finansijskih mogućnosti pravosudnih institucija i prijave polaznika od strane rukovodilaca pravosudnih institucija.

Komplementarna obuka namijenjena je prvenstveno stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke, a nisu imenovani na funkciju sudije ili tužioca. Međutim, komplementarna obuka za ove kategorije nije obavezna obuka i prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno. U ovim obukama mogu sudjelovati i sudije/tužioci, kojima će se pohađanje ovih obuka priznati u dane obavezne obuke u 2019.

Imajući u vidu potrebu osiguranja viših standarda i kvaliteta obuke sudija i tužilaca, te broj nosilaca pravosudnih funkcija kojima Centar mora osigurati propisanu obaveznu obuku na godišnjem nivou, sugeriramo predsjednicima

sudova¹ i glavnim tužiocima, u skladu sa članom III Odluke VSTV-a o minimalnom obimu početne obuke i stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini, te ovim programom, prijavljuju nosioce pravosudnih funkcija na teme koje su vezane za referat(e) na kojem rade.

NAČINI REALIZACIJE

Seminari su forme obuke koji imaju funkciju da upoznaju veću grupu polaznika (do 50) sa određenim pravnim institutom ili poslovnom vještinom. Mogu biti instruktivni, koji imaju naglasak na pristup *ex chatedra* i napredni, koji služe za produbljivanje znanja koje su polaznici stekli na nekom ranijem, instruktivnom seminaru, a na kojima se od polaznika može tražiti da aktivnije participiraju u diskusiji.

Radionice predstavljaju obrazovne aktivnosti namijenjene manjem broju polaznika (25 do 30), sa naglaskom na interaktivni pristup i aktivnu ulogu učesnika radionice.

Okrugli stolovi predstavljaju mjesto razmjene ideja, stavova, prijedloga, mišljenja, pitanja i odgovora.

Konferencije su obrazovne aktivnosti u kojima izlagači (ne samo sudije i tužioc) prezentiraju i diskutiraju svoj rad, sastoje se od više kratkih i konciznih prezentacija (trajanje maksimalno 30 minuta), koje obično prati diskusija. Pored prezentacija, konferencije u svom sadržaju također mogu imati panel grupe za diskusiju, okrugle stolove i radionice. Izlaganja mogu dobiti pisanu formu u vidu priloga za zbornik radova sa konferencije.

Savjetovanja predstavljaju obrazovne aktivnosti na kojima se na multidisciplinarni način razmatraju aktuelna pitanja iz jedne ili više srodnih pravnih oblasti.

Učenje na daljinu (e-učenje) je interaktivno učenje online korištenjem elektroničke tehnologije, pohađa se van tradicionalne sale za obuku, u vrijeme i mjestu koje učesniku najviše odgovara uz prethodno zakazani kratki pripremni sastanak u Centru.

---

¹ Mišljenje CCJE br 19. – „O ulozi predsjednika sudova“ navodi: „Stručno usavršavanje i edukacija sudija je često organizovana od centralne institucije te kao rezultat toga, predsjednici sudova često u ovom segmentu imaju ograničenu ulogu. Predsjednici sudova trebaju savjetovati institucije za edukaciju pravosuđa o specifičnim potrebama u edukaciji. Oni su ti koji koriste posebna stečena znanja i ekspertizu. Štaviše, predsjednici imaju važnu ulogu u poticanju sudija da učestvuju u relevantnim edukacijama i da stvore uslove za to.“

POČETNA OBUKA

POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU²

U skladu sa Zakonom o Centru za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o Centru za edukaciju sudija i javnih tužilaca Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom VSTV BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, Centri organiziraju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno okončaju Program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz četiri modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

U 2018. godini provodi se početna obuka za tri generacije polaznika:

- Generacija 2019/2021 (1. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2018/2020 (2. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2017/2019 (3. godina - Moduli I-IV)

Module iz treće godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine i sve module iz 2. godine Programa početne obuke.

Module iz druge godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine Programa početne obuke.

Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Module iz prve godine (generacija 2018/2020) pohađaju stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2018. godine i u 2019. godini do **01. 08. 2019. godine** (nisu bili obuhvaćeni Programom početne obuke za 2018. godinu).

---

² Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

GENERACIJA 2019/2021 – PRVA GODINA

SEMINAR: MODUL I – NOSIOCI PRAVOSUDNE FUNKCIJE I DRUŠTVO³

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	02. i 03. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2018. godine i u 2019. godini do 01. 08. 2019. godine

Teme seminara:

- Položaj nosilaca pravosudnih funkcija
- Organizacija pravosuđa u BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Ravnopravnost spolova unutar pravosudnih institucija

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST⁴

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	26. i 27. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2018. godine i u 2019. godini do 01. 08. 2019. godine

Teme seminara:

- Prethodni postupak
- Pripremno ročište i glavna rasprava
- Aspekti primjene ZPP-a na sporove male vrijednosti
- Alternativno rješavanje sporova
- Sudske odluke

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

---

³ GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

⁴ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	28. i 29. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2018. godine i u 2019. godini do 01. 08. 2019. godine
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Principi krivičnog postupka • Istraga
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I VANPARNIČNA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	20. i 21. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2018. godine i u 2019. godini do 01. 08. 2019. godine
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa podobnošću izvršne isprave • Postupanje po žalbi i prigovoru - pravni lijekovi u izvršnom postupku • Odgađanje i obustava izvršenja • Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave • Načela vanparničnog postupka • Ostavinski postupak
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

Napomena:

U drugoj polovini 2019. godine planirani su seminari prve godine početne obuke. Programom je navedena jedna grupa prve godine. Centar zadržava pravo da, po potrebi, u zavisnosti od broja novoimenovanih stručnih saradnika tokom 2019. godine, formira dvije grupe, odnosno 8 seminara prve godine početne obuke.

GENERACIJA 2018/2020 - DRUGA GODINA

SEMINAR:⁵ MODUL I – EVROPSKA KONVENCIJA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA⁶

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	18. i 19. 02. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Evropska konvencija u kontekstu prava garantiranih članovima 5., 6. i 14.
- Ravnopravnost spolova

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	11. i 12. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere osiguranja

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁵ Postoji mogućnost da se ova obuka realizuje u formi e-učenja.

⁶ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	25. i 26. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I UPRAVNA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	15. i 16. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

GENERACIJA 2017/2019 - TREĆA GODINA

SEMINAR: MODUL I – GRAĐANSKA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	14. i 15. 02. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Metodologija izrade presude u građanskim stvarima
- Uvod presude
- Izreka presude
- Obrazloženje presude
- Jezik sudskih odluka
- Žalbeni postupak i rasprava pred drugostepenim sudom

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II – KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum:	27. i 28. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Redovni i vanredni pravni lijekovi
- Skraćeni krivični postupci

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL III – ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA, MEDIJACIJA I ARBITRAŽA⁷

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	10. i 11. 06. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine..

Teme seminara:

- Konflikt
- Alternativno rješavanje sporova
- Medijacija u BiH
- Pojam i načela postupka medijacije
- Sud i medijacija
- Arbitraža
- Poređenje postupaka rješavanja sporova

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV – NOSIOCI PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I DRUŠTVO

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	17. i 18. 06. 2019. godine
Ciljna grupa:	Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca,

---

⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na kvalitet pravosuđa, navodi se da se pored sudskih postupaka mirenja, i druge alternativne metode rješavanja sporova, posebno medijacija, trebaju unaprijediti u skladu sa evropskim standardima i najboljim praksama.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Općenito o komunikaciji
- Uspostavljanje saradnje i postavljanje pitanja
- Neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Komunikacija u sudnici - transakcioni pristup
- Asertivno komuniciranje, nasuprot pasivnosti i agresivnosti

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BiH⁸

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH u Programu početne obuke i stručnog usavršavanja za 2019. godinu je predvidio obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama u Federaciji BiH. Obuka se sastoji od 3 edukativne aktivnosti/seminara na teme:

- Etika i integritet
- Izabrane teme iz krivične oblasti
- Izabrane teme iz građanske oblasti

Za razliku od stručnih saradnika, koji su obavezni da prisustvuju početnoj obuci, ne postoji utvrđena obaveza ove vrste za pripravnike u pravosudnim institucijama u F BiH, ali smatramo da prisustvovanje pripravnika ovim seminarima je izuzetno korisno za njihov dalji rad i usavršavanje.

SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET⁹“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	07. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	pripravnici
Planiran broj učesnika:	40

Teme:

- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i

---

⁸ Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope br Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) te Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

⁹ GRECO Izveštaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

	slučajeva iz prakse.
Metod:	predavanja, diskusija
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	22. i 23. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	pripravnici
Planiran broj učesnika:	40

Teme:

- Izabrane teme iz materijalnog krivičnog prava
- Izabrane teme iz krivičnog procesnog prava
- Simulacija suđenja

Cilj seminara: Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena krivičnog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

Metod: prezentacija, praktični rad

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	02. i 03. 12. 2019. godine
Ciljna grupa:	pripravnici
Planiran broj učesnika:	40

Teme:

- Izabrani segmenti iz Stvarnog prava i Obligacionog prava F BiH
- Izabrani segmenti iz Građanskog parničnog procesnog prava F BiH (pripremno ročište i glavna rasprava, presuda zbog propuštanja, izrada meritornih sudskih odluka, postupci po pravnim lijekovima, novine u ZPP-u F BiH)
- Odnos građanskog parničnog postupka i građanskog vanparničnog postupka
- Simulacija suđenja

Cilj seminara:	Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena građanskog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.
Metod:	prezentacija, praktični rad
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

KOMPLEMENTARNA OBUKA¹⁰

Komplementarna obuka namijenjena je stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke. Za ovu kategoriju komplementarna obuka nije obavezna obuka i prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno. Komplementarnoj obuci mogu prisustvovati i zainteresovane sudije/tužioc i njima se ona uračunava u dane obavezne obuke.

SEMINAR: „ETIČKI STANDARDI KOJI SE PRIMJENJUJU NA STRUČNE SARADNIKE I SAVJETNIKE U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA U BIH“¹¹

Trajanje obuke:	1 dan
Termin obuke:	03. 04. 2019. godine
Su-organizatori obuke:	CEST FBiH, CEST RS i Udruženje stručnih saradnika i savjetnika u sudovima i tužilaštvima u BiH
Mjesto održavanja obuke:	U prostorijama jednog od entitetskih CEST-ova
Ciljna grupa obuke:	sudijski i tužilački stručni saradnici i savjetnici koji su okončali trogodišnji program početne obuke;
Maksimalni broj učesnika	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Praktična primjena etičkih standarda koji se primjenjuju na stručne saradnike i savjetnike • Pravila i principi Modela etičkog kodeksa za stručne saradnike i savjetnike u sudovima i tužilaštvima u BiH, koji uključuju nezavisnost, nepristrasnost, jednakost, stručnost i odgovornost prema obavljanju dužnosti, integritet i dolično ponašanje, sukob interesa.
Cilj seminara:	Cilj ove obuke je da se učesnicima prenese znanje o sadržaju i primjeni etičkih standarda primjenjivih na stručne saradnike i savjetnike, sa posebnim osvrtom na MEK, koji

¹⁰ Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

¹¹ GRECO Izveštaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“.

objedinjuje i proširuje postojeća pravila u skladu sa međunarodnim standardima. Učesnicima će se dati jasne upute o postupanju u prilikama u kojima se javljaju etičke dileme a koje su vezane za profesionalni i privatni život stručnih saradnika sa posebnim fokusom na situacije koje zahtijevaju procjenu rizika od sukoba interesa i donošenje pravilnih odluka. Također, cilj obuke je podizanje svijesti učesnicima o potrebi preuzimanja obaveze i odgovornosti za prepoznavanje etičkih dilema koje se javljaju u radu te pojedinačnih slučajeva sukoba interesa, kao i rješavanja slučajeva u korist javnog interesa u situaciji kada dođe do sukoba privatnog sa javnim interesom. Obuka ima namjeru da se stručnim saradnicima i savjetnicima približi očekivanje da svojevrijemno prihvate određena lična ograničenja i da se u korištenju svojih prava uvijek ponašaju u skladu sa dignitetom poslova koje obavljaju i principom nezavisnosti i nepristrasnosti pravosuđa. Pri ovome, potrebno je naročito voditi računa o ulozi stručnih saradnika u izgradnji povjerenja javnosti u pravosudne institucije.

Metod obuke:

Studije hipotetičkih slučajeva radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), te interaktivne vježbe i diskusija.

Materijali za obuku:

Model etički kodeks, studije hipotetičkih slučajeva, te prpratni materijal (npr. relevantni dijelovi propisa i sl.).

Predavači:

Članovi Upravnog odbora Udruženja; predavači CEST-a iz oblasti etike.

SEMINAR: „MEĐUNARODNA PRAVNA SARADNJA U GRAĐANSKIM I KRIVIČNIM STVARIMA“

Trajanje obuke:	2 dana
Termin obuke:	23. i 24. 05. 2019. godine
Mjesto održavanja obuke:	Sarajevo
Ciljna grupa obuke:	sudijski i tužilački stručni saradnici i savjetnici koji su okončali trogodišnji program početne obuke;
Maksimalni broj učesnika	40
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Međunarodna pravna saradnja • Nacionalni zakon u odnosu na međunarodnu pravnu saradnju • Međunarodne konvencije • Oblici međunarodne pravne saradnje u krivičnom postupku (ekstradicija, prenos krivičnog postupka, transfer osuđenih lica; međunarodna potjernica) • Međunarodna otmica djece • Uzajamna pravna pomoć • Zajednički istražni timovi i tajne operacije • Alimentaciona potraživanja sa međunarodnim elementom
Cilj seminara:	Kako se potreba za Međunarodnom pravnom pomoći iz godine u godinu enormno povećava, CEST F BiH se, zajedno sa Ministarstvom pravde BiH zalaže i angažuje na unapređenju efikasnosti cjelokupnog sistema u ovoj oblasti. S tim u vezi dugi niz godina provodimo praktične obuke nosilaca pravosudnih funkcija
Metod obuke:	Predavanja i diskusija
Materijali za obuku:	Materijal edukatora
Predavači:	stalni predavači CEST-a F BiH

SEMINAR: „ANTI-DISKRIMINACIONO PRAVO“¹²

Trajanje obuke:	2 dana
Termin obuke:	03. i 04. 10. 2019. godine
Mjesto održavanja obuke:	Sarajevo
Ciljna grupa obuke:	sudijski i tužilački stručni saradnici i savjetnici koji su okončali trogodišnji program početne obuke;
Maksimalni broj učesnika	50, i to: 25 (F BiH) + 25 (RS i BD BiH)
Teme:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Diskriminacija i društveni odnosi • Stereotipi i predrasude • Oblici diskriminacije: de facto, de iure, otvorena, prikrivena, kolektivna, individualna • Ispitivanje povrede zabrane diskriminacije i postupak dokazivanja
Cilj seminara:	edukacija o zabranjenoj diskriminaciji, eliminacija stereotipa i predrasuda
Metod obuke:	Predavanja i vježbe sa edukatorima
Materijali za obuku:	Publikacija o analizi sudske prakse u slučajevima zabranjene diskriminacije pred sudovima u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji s komentarima
Predavači:	stalni predavači CEST-a F BiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa njemačkom Fondacijom „Heinrich Böll Stiftung“ i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

---

¹² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na zabranu diskriminacije, apostrofira da je potrebno riješiti pitanje diskriminacije građana po pitanju izbora i obrazovnog sistema. Takođe se u dijelu koji se odnosi na ljudska prava i zaštitu manjina, navodi da pred ESLJP postoje još uvijek neriješeni sudski predmeti koji se odnose na diskriminaciju po etničkoj osnovi.

SEMINAR: „UGOVORNA ODGOVORNOST ZA ŠTETU”

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	19. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudijski stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke
Planiran broj učesnika:	35
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Ugovor kao najčešći izvor nastanka obaveze • Zakašnjenje u ispunjenju ugovornih obaveza • Nemogućnost ispunjenja obaveza • Oslobođanje od obaveza naknade štete • Sudska praksa
Cilj seminara:	Osnov potraživanja nastale štete predstavlja apstraktna norma koju je potrebno primjeniti u konkretnom slučaju. Pronaći odgovarajuću zakonsku odredbu koja bi se mogla primjeniti u konkretnom slučaju nije jednostavan proces i pretpostavlja uvijek, u određenoj mjeri, predznanje koje se ogleda u tome da poznajete osnove iz kojih uopćeno mogu nastati potraživanja za nastalu štetu kako bi se mogao riješiti konkretni slučaj. Upravo iz navedenih razloga CEST F BiH organizuje ovaj seminar kako bi sudijskim stručnim saradnicima/savjetnicima pružio adekvatne informacije za rješavanje konkretnih slučajeva praktične naravi.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „OSTAVINSKI POSTUPCI S ELEMENTOM INOSTRANOSTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	12. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudijски stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke
Planiran broj učesnika:	30
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Međunarodna nadležnost sudova u BiH • Bilateralni sporazumi u oblasti nasljeđivanja • Mjerodavno pravo na ostavine s elementom inostranosti
Cilj seminara:	Poboljšanje i ujednačavanje sudske prakse u primjeni Zakona o nasljeđivanju, posebno kada je u slučaj uključen element inostranosti.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „KRIVIČNOPRAVNI ASPEKTI SLOBODE IZRAŽAVANJA“¹³

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	07. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	tužilački stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke
Planiran broj učesnika:	25

¹³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela idenfitikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica.

Teme:

- Sloboda izražavanja i njena ograničenja prema članu 10. EKLJP
- Govor mržnje i zloupotreba slobode izražavanja (član 17. EKLJP)
- Govor mržnje i uloga medija
- Odvajanje govora mržnje i klevete

Cilj seminara:

Na ovom seminaru će se analizirati pravo na slobodu izražavanja kao jedno od osnovnih ljudskih prava. Imajući u vidu da ovo pravo nije apsolutno, edukatori će pojasniti njegove granice posebno s obzirom na govor mržnje, koji se u evropskom pravnom krugu ne smatra zaštićenim na slobodu izražavanja. Edukatori će na osnovu analize prakse ESLJP kao i domaće tužilačke i sudske prakse, dati učesnicima neke smjernice za rad na budućim predmetima

Metod:

predavanje, diskusija

Edukativni materijal:

materijali edukatora

Edukatori:

stalni edukatori CEST-a FBiH

KONTINUIRANA OBUKA

PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH TUŽILACA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca odvijat će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koji je usvojilo VSTV BiH kao posebnu obuku za novoimenovane sudije i tužioce.

Ovim programom se želi obezbjediti svim tužiocima i sudijama koji su prvi put imenovani da dobiju jednu temeljnu, efektivnu i istoobraznu obuku u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Cjelokupan program obuke za tužioce obuhvata ispod navedene teme i novoimenovani tužioci su dužni pohađati sve navedene teme, kako bi ispunili uslove i kao završili svu obuku iz Programa početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca.

Prijavljivanje novoimenovanih tužilaca na edukativne aktivnosti vršit će isključivo glavni tužilac. Glavni tužilac je dužan tužiocu koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane sudije/tužioce koji je utvrđen od strane VSTV-a.

Tokom 2019. godine novoimenovanim tužiocima će biti omogućeno da neke od ispod navedenih tema / pet modula online obuke/ pohađaju kao online obuke, o čemu će biti blagovremeno informisani.

Obuka će biti provedena u dva termina, u prvom i u drugom dijelu godine, ovisno o broju i vremenu imenovanja novoimenovanih sudija i tužilaca. Ukoliko su imenovani stupili na dužnost krajem 2018. godine i početkom 2019. godine, obuku će pohađati u prvim terminima, a imenovani tokom drugog dijela 2019. godine obuku mogu pohađati u drugom terminu. Shodno broju novoimenovanih sudija i tužilaca, Centar zadržava pravo na izmjenu termina obuke, o čemu će polaznici obuke biti informisani.

INSTRUKTIVNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"¹⁴

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	24. 04. 2019. godine 25. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Institucije Evropske unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica (primarnopravni izvori i odnos prema zakonodavstvu BiH; sekundarno pravo i praksa Suda EU; postupci pred Sudom EU)
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

Cilj seminara: Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

INSTRUKTIVNI SEMINAR: „FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA¹⁵“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	08. 05. 2019. godine 11. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika:	20

---

¹⁴ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

¹⁵ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Teme:

- Prethodna pitanja (pojam ljudskih prava, evolucija ljudskih prava)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Uvodne napomene, Evropski sud za ljudska prava, Karakter zaštite ljudskih prava garantovanih Konvencijom, Neposredna primjena, Minimalni standardi, Višestrukost zaštite, Supsidijarni karakter)
- Uslovi prihvatljivosti (*admissibility criteria*)
- Rokovi
- Sadržaj aplikacije
- Relevantna domaća praksa i praksa ESLJP

Cilj seminara:	Predstaviti sistem zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope koji je uspostavila Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
Metod:	interaktivni, predavanje i diskusija
Edukativni materijal:	materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP
Edukatori:	edukatori CEST-a

SEMINAR: „PROVOĐENJE ISTRAGE I ZAJEDNIČKI ISTRAŽNI TIMOVI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	27. i 28. 05. 2019. godine 04. i 05. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Osnov i otvaranje istrage
- Planiranje, rukovođenje i nadzor nad istragom (prava i ovlaštenja tužioca i ovlaštenih službenih lica u istrazi)
- Saradnja sa policijom, uključujući koordinaciju i nadzor tužioca nad radom policije tokom istrage, a naročito prilikom dežurstava i kada postoji opasnost od odlaganja
- Prepoznavanje i zakonitost prepoznavanja
- Radnje dokazivanja za koje je potrebno sudsko odobrenje
- Značaj i primjena posebnih istražnih radnji
- Sumiranje raspoloživih dokaza i završna analiza
- Posebne istražne radnje (nadležnost, korištenje, koordinacija i upravljanje istražnim aktivnostima ili radnjama, slučajni nalazi i drugo)
- Način izvođenja dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji

- Zakonito prikupljanje dokaza i prigovor zakonitosti dokaza (procedura odlučivanja, sudska praksa)
- Načini formiranja zajedničkih timova i zakonski okviri u Bosni i Hercegovini
- Rukovođenje zajedničkim istražnim timom nakon potpisanog sporazuma o formiranju timova

Cilj seminara: Pospješivanje efikasnosti istrage unaprijeđenjem rukovođenja istražnim timovima i postupkom prikupljanja dokaza.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „ PRITVOR I MJERE OBEZBJEĐENJA PRISUSTVA OSUMNJIČENOG ZA NESMETANO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 18. 06. 2019. godine
13. 11. 2019. godine

Ciljna grupa: Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci

Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Poziv, naredba za dovođenje, mjere zabrane, jamstvo i pritvor
- Pritvor nakon potvrđivanja optužnice, pritvor nakon izricanja presude
- Kontrola pritvora (čl. 151. ZKP-a F BiH)
- Obrazloženje rješenja o određivanju i produženju pritvora
- Primjena čl. 5. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
- Sudska/tužilačka praksa

Cilj seminara: Dijalog o praksi u vezi sa mjerama za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog u Bosni i Hercegovini i pravu na slobodu i sigurnost.

Metod: predavanja, interaktivna diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

RADIONICA: „TEHNIKE IZRADA TUŽILAČKIH AKATA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	05. i 06. 09. 2019. godine 28. i 29. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Naredba o sprovođenju/nesprovođenju/obustavi istrage
- Pismena izrada optužnice
- Sačinjavanje činjeničnog opisa djela u optužnici
- Pravna kvalifikacija krivičnog djela
- Sadržaj optužnice
- Dopuna i izmjena optužnice (razlozi vraćanja optužnice na uređivanje)
- Sporazum o priznanju krivnje
- Pisanje žalbi i kvalitet obrazloženja svakog žalbenog osnova
- Tužilačka praksa
- Vježba - izrada tužilačkih akata

Cilj radionice: Unaprjeđenje standarda u izradi tužilačkih akata, usaglašavanje metodologije izrade optužnice i žalbe i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse

Metod: interaktivni – radionica

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

RADIONICA: „VJEŠTINE ZASTUPANJA OPTUŽNICE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	20. i 21. 05. 2019. godine 09. i 10. 12. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioci
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Glavni pretres (prijedlozi stranaka i prigovori, propusti u odlučivanju; praktična primjena čl. 266. ZKP F BiH- nastavljanje odloženog glavnog pretresa)
- Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza

- Izmjena optužnice
- Uvodna riječ
- Direktno ispitivanje
- Unakrsno ispitivanje
- Završna riječ

Cilj radionice:	Unaprijediti vještine tužilaca prilikom zastupanja.
Metod:	predavanja, interaktivna diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajezi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „RADNJE DOKAZIVANJA I ZAKONITOST DOKAZA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	19. 06. 2019. godine 29. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i drugi zainteresovani tužioc
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Saslušanje svjedoka, uključujući postupanje sa posebnim kategorijama stranaka/svjedoka (npr. maloljetnicima, žrtvama seksualnih delikata i sl.) • Ispitivanje osumnjičenog • Uviđaj • Vještačenje • Statusna konferencija • Prigovor zakonitosti dokaza- odlučivanje, sudska praksa, upravljanje materijalnim dokazima
Cilj seminara:	Cilj seminara je razmotriti pitanja vezana za radnje dokazivanja, te zakonitost dokaza u svim fazama krivičnog postupka kao i unapređenje standarda u krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse
Metod:	predavanja, diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajezi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET¹⁶“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dan
Datum održavanja:	11. i 12. 04. 2019. godine 23. i 24. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Koncept nezavisnosti i odgovornosti • Profesionalni i etički standardi • Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije • Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija • Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH • Rodna ravnopravnost u pravosuđu
Cilj seminara:	Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.
Metod:	predavanja, diskusija
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

RADIONICA: „BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i TCMS¹⁷“ - OSNOVNA EDUKACIJA I UPRAVLJANJE VREMENOM

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	19. 09. 2019. godine 30. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovani i ostali zainteresirani tužioci
Planiran broj učesnika:	25

¹⁶ GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): „Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

¹⁷ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

Teme:

- Baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju
- Uvod u poznavanje TCMS funkcionalnosti za početnike
- TCMS i prateće promjene u tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u TCMS-u i TCMS u praksi
- Efektivna komunikacija i korištenje tehnologije
- Metode i instrumenti za efikasno upravljanje vremenom
- Određivanje vremenskog okvira za postupanje u pojedinom predmetu – praktični dio

Cilj radionice:

Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama, te razvijanje vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje tužiocu stoji na raspolaganju.

Metod:

E-učenje i interaktivni

Edukativni materijal:

baze podataka i materijali edukatora

Edukatori:

Predstavnici CSD-a VSTV-a BiH i IKT stručnjaci i edukatori CEST-a F BiH

PROGRAM OBUKE NOVOIMENOVANIH SUDIJA PREMA PROGRAMU VSTV-A BOSNE I HERCEGOVINE

Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će se odvijati najkasnije u prvih šest (6) mjeseci nakon preuzimanja dužnosti. Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca odvijati će se prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca koji je usvojilo VSTV BiH kao posebnu obuku za novoimenovane sudije i tužioce.

Ovim programom se želi obezbjediti svim tužiocima i sudijama koji su prvi put imenovani da dobiju jednu temeljnu, efektivnu i istoobraznu obuku u određenom periodu nakon stupanja na sudijsku, odnosno tužilačku funkciju.

Cjelokupan program obuke za novoimenovane sudije obuhvata ispod navedene teme i novoimenovane sudije su dužne pohađati sve navedene teme, kako bi ispunili uslove i završili svu obuku iz Programa početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca.

Prijavljivanje novoimenovanih sudija na edukativne aktivnosti vršit će isključivo predsjednici sudova. Predsjednik suda je dužan sudiji koji je prvi put imenovan na ovu funkciju omogućiti pohađanje cjelokupnog Programa obuke za novoimenovane sudije/tužioce koji je utvrđen od strane VSTV-a.

Obuka će biti provedena u dva termina, u prvom i u drugom dijelu godine, ovisno o broju i vremenu imenovanja novoimenovanih sudija i tužilaca. Ukoliko su imenovani stupili na dužnost krajem 2018. godine i početkom 2019. godine, obuku će pohađati u prvim terminima, a imenovani tokom drugog dijela 2019. godine obuku mogu pohađati u drugom terminu. Shodno broju novoimenovanih sudija i tužilaca, Centar zadržava pravo na izmjenu termina obuke, o čemu će polaznici obuke biti informisani.

INSTRUKTIVNI SEMINAR: "ODNOS IZMEĐU EVROPSKOG PRAVA I DOMAĆEG PRAVA BIH"¹⁸

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	24. 04. 2019. godine 25.09. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Institucije Evropske unije, njihove nadležnosti i funkcije
- Opći aspekti primjene i dejstva Evropskog prava u odnosu na pravo država članica (primarnopravni izvori i odnos prema zakonodavstvu BiH; sekundarno pravo i praksa Suda EU; postupci pred Sudom EU)
- Interpretativni učinak prava EU prije članstva
- Uloga i značaj Suda pravde Evropske unije u determinisanju odnosa Evropske unije i trećih zemalja (BiH)

Cilj: Predstaviti učesnicima sistem institucija i pravni sistem EU, te učinak prava EU prije stupanja države u članstvo.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

INSTRUKTIVNI SEMINAR: „FUNDAMENTALNI POSTULATI „STRAZBURŠKOG“ SISTEMA ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA¹⁹“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	08. 05. 2019. godine 11. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika:	20

---

¹⁸ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

¹⁹ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Teme:

- Prethodna pitanja (pojam ljudskih prava, evolucija ljudskih prava)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Uvodne napomene, Evropski sud za ljudska prava, Karakter zaštite ljudskih prava garantovanih Konvencijom, Neposredna primjena, Minimalni standardi, Višestrukost zaštite, Supsidijarni karakter)
- Uslovi prihvatljivosti (*admissibility criteria*)
- Rokovi
- Sadržaj aplikacije
- Relevantna domaća praksa i praksa ESLJP

Cilj seminara: Predstaviti sistem zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope koji je uspostavila Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Metod: interaktivni, predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP

Edukatori: edukatori CEST-a

SEMINAR: „ETIKA I INTEGRITET²⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 11. i 12. 04. 2019. godine
23. i 24. 10. 2019. godine

Ciljna grupa: Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije

Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Nezavisnost i odgovornost sudija
- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH
- Rodna ravnopravnost u pravosuđu

---

²⁰ GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.):“Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

Cilj seminara:	Približiti učesnicima seminara organizaciju pravosuđa u BiH i etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.
Metod:	predavanja, diskusija
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

RADIONICA: „BAZA SUDSKIH ODLUKA CSD-a VSTV-a i CMS²¹“ – OSNOVNA EDUKACIJA

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	07. 05. 2019. godine 30. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	Novoimenovane i ostale zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika:	25
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Baza sudskih odluka Centra za sudsku dokumentaciju • Uvod u poznavanje CMS funkcionalnosti za početnike • CMS i prateće promjene u sudu • Statistički podaci i izvještavanje u CMS-u • CMS u praksi
Cilj radionice:	Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.
Metod:	E-učenje
Edukativni materijal:	baze podataka i materijali edukatora
Edukatore:	Predstavnici CSD-a VSTV-a BiH i IKT stručnjaci

---

²¹ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

SEMINAR: „PRIPREMA ZA SUĐENJE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	27. 05. 2019. godine 08. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	novoimenovane ali i druge zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje vremenom i efikasno obavljanje radnih zadataka/ planiranje • Značaj poštivanja zakonskih i sudskih rokova • Procesne radnje • Stres menadžment
Cilj seminara:	Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u pripremi za suđenje.
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatori:	edukatori CEST-a F BiH

SEMINAR: „VOĐENJE POSTUPKA I DONOŠENJE ODLUKE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	28. 05. 2019. godine 15. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	novoimenovane ali i druge zainteresirane sudije
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje ročištom/pretresom, • Urednost dostave pismena suda strankama • Komunikacija i ponašanje u sudnici • Odlučivanje o prijedlozima i prigovorima stranaka • Izrada zapisnika • Donošenje procesnih odluka

- Objektivno razmatranje i analiza svih relevantnih činjeničnih i pravnih pitanja
- Ocjena dokaza
- Razlikovanje bitnih od nebitnih činjenica

Cilj seminara: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja vremenom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju u vođenju postupka i procesa i analize svih važnih činjeničnih i pravnih pitanja kod donošenja sudske odluke

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a F BiH

RADIONICA: „PISMENA IZRADA PRESUDE – KRIVIČNA OBLAST“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 17.06.2019. godine

02.12.2019. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Pismena izrada presude (obrazloženje i razumljivost presude)
- Dokazi na kojima se zasniva presuda
- Izricanje i objavljivanje presude
- Pismena izrada presude – praktični primjeri

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a F BiH

RADIONICA: „TEHNIKE IZRADE PRESUDE U GRAĐANSKIM SPOROVIMA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	11. 06. 2019. godine 03. 12. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije koje rade na građanskom referatu, prikladno za novoimenovane sudije
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada presude • Uvod, izreka presude • Pravo na obrazloženu sudsku odluku • Obrazloženje presude sa osvrtom na sadržaj • Pravno izražavanje i jezička pismenost • Jasno i sažeto iznošenje razloga za činjenične i pravne zaključke • Razumljivost presude za stranke • Analiza predmeta koji nisu efikasno okončani zbog nedostataka u presudi • Specifičnosti izrade drugostepene presude
Cilj radionice:	Unaprijeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	moduli metodologije izrade
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

EVROPSKO PRAVO

SEMINAR: "KOLEKTIVNA ZAŠTITA PRAVA U BIH U SVJETLU PRAVA EU²²"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	26.02. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme seminara:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Kolektivna zaštita u oblasti zaštite potrošača Zaštita potrošača u svjetlu prava EU<ul style="list-style-type: none"> - novi razvoji u materijalnoj zaštiti potrošača - procesne pogodnosti za potrošače u zakonodavstvu BiH i EU • Kolektivna zaštita u oblasti zabrane diskriminacije (materijalno-pravne odredbe o zabrani diskriminacije -procesno-pravni aspekti zabrane diskriminacije)
Cilj:	Unaprijediti i produbiti znanja o kolektivnoj zaštiti Evropske unije i analizirati aspekte primjene ovih propisa u BiH prije stupanja u članstvo EU.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

---

²² Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

LJUDSKA PRAVA

SEMINAR: „POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE U KONTEKSTU EVROPSKIH STANDARDARDA I PRAKSE ESLJP“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	12. 02. 2019. godine
Ciljna grupa:	tužioci
Broj učesnika:	25

Teme:

- sudska autorizacija intruzivnih metoda prikupljanja informacija
- Standardi i prakse prema ESLJP

Aktivnost je planirana sa AIRE Centrom iz Londona i i DCAF-om

SEMINAR: „POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE U KONTEKSTU EVROPSKIH STANDARDARDA I PRAKSE ESLJP“

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	13. 02. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije krivičnog referata
Broj učesnika:	25

Teme:

- sudska autorizacija intruzivnih metoda prikupljanja informacija
- Standardi i prakse prema ESLJP

Aktivnost je planirana sa AIRE Centrom iz Londona i DCAF-om

„FORUM O NACIONALNOJ INTERPRETACIJI EVROPSKE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA“

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	novembar 2019 godine
Ciljna grupa:	sudije Ustavnog suda Bosni i Hercegovinim Vrhovnih sudova Federacije i Republike Srpske i Suda Bosne i Hercegovine

Aktivnost je planirana sa AIRE Centrom iz Londona

SEMINAR: „NOVINE U PRAKSI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA²³“

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	dva dana
Datum održavanja:	
Ciljna grupa:	Sudije, sudijski stručni saradnici i savjetnici
Planiran broj učesnika:	40
Teme seminara:	konkretne teme, iz oblasti prakse Evropskog Suda za ljudska prava, biće određene prije održavanja skupa, u skladu sa sprovedenom analizom potreba sudstva koja navodi teme koje su od posebnog interesa
Cilj seminara:	Pružanje ciljane napredne obuke o evropskom pravu ljudskih prava i primjeni Konvencije
Metod:	prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse
Edukativni materijal:	materijali edukatora, prikaz relevantne prakse
Edukatori:	edukatori CEST-a F BiH

Aktivnost je planirana sa AIRE Centrom iz Londona

---

²³ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

SEMINAR: „PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA – ČLAN 10. EKLJP²⁴“

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	04. i 05. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	40
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena standarda ESLJP u kontekstu zaštite od klevete • Primjena standarda ESLJP u kontekstu govora mržnje
Cilj seminara:	Unaprjeđenje primjene međunarodnih standarda u Kontekstu člana 10. EKLJP
Metod:	prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse
Edukativni materijal:	materijali edukatora, prikaz relevantne prakse
Edukatore:	edukatori CEST-a F BiH

U okviru trogodišnje saradnje sa regionalnim programom Savjeta Evrope pod nazivom „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi“ (JUFREX), **tokom 2019. godine biće realizovan nastavak saradnje o kojoj će se detaljno znati tokom 2019. godine.** Cilj ovih aktivnosti jeste unaprjeđenje primjene standarda u kontekstu člana 10 EKLJP, te prenos prakse ESLJP-a i doprinos harmonizaciji sudske prakse u BiH.

²⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela idenfitikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica.

RADIONICA: „ANALIZA SUDSKE PRAKSE U BIH U VEZI SA ZABRANOM DISKRIMINACIJE“²⁵

Mjesto i datum održavanja:	Vlašić, 15. 05. 2019. godine Mostar, 20. 06. 2019. godine
Trajanje:	1 dan
Ciljna grupa:	Sudije
Planiran broj učesnika:	40
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Presentacija člana 14. – zabrana diskriminacije; opšti principi i veza sa protokolom 12. • Diskriminacija zasnovana na nacionalnosti ili nacionalnom porijeklu, rasi, etničkoj pripadnosti, boji, pripadnosti nacionalnoj manjini • Diskriminacija zasnovana na seksualnoj orijentaciji i seksualnom identitetu • Argumenti u korist ili protiv slučaja navodne diskriminacije • Sudska praksa Antidiskriminacionog prava u BiH
Cilj seminara:	Unaprjeđenje primjene standarda ESLJP-a u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.
Metod:	predavanje i diskusija
Edukativni materijal:	materijali izlagača, publikacija „Analiza odgovora pravosuđa na izazove diskriminacije u BiH“ kojeg je izradila OSCE Misija u BiH
Edukatori:	edukatori OSCE Misije u BiH, edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa OSCE Misijom u BiH

---

²⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na zabranu diskriminacije, apostrofira da je potrebno riješiti pitanje diskriminacije građana po pitanju izbora i obrazovnog sistema. Takođe se u dijelu koji se odnosi na ljudska prava i zaštitu manjina, navodi da pred ESLJP postoje još uvijek neriješeni sudski predmeti koji se odnose na diskriminaciju po etničkoj osnovi.

SEMINAR: „IZABRANI SEGMENTI IZ OBLASTI TEMELJNIH PRAVA“²⁶

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 02. 10. 2019. godine Mostar, 07. 11. 2019. godine
Trajanje:	1 dan
Ciljna grupa:	Sudije
Planiran broj učesnika:	40
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo na slobodu okupljanja • Pravo na slobodu izražavanja • Vjerska prava
Cilj seminara:	Unaprjeđenje primjene međunarodnih standarda ljudskih prava u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.
Metod:	predavanje i diskusija
Edukativni materijal:	materijali izlagača, prikaz relevantne prakse
Edukatore:	edukatori OSCE Misije u BiH, edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa OSCE Misijom u BiH

---

²⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela idenfitikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica. Kada je riječ o slobodi okupljanja i udruživanja, u dijelu Izvještaja koji se odnosi na ovo osnovno ljudsko pravo, primjećuje se da su pojedini incidenti izazvali zabrinutost (kašnjenje izdavanja dozvola za skup LGBT organizacije u Sarajevu 2017.; prekid protesta za zaštitu životne sredine od strane specijalne policije kod Viteza 2017.), te da se i dalje bilježe slučajevi prijavljivanja napada i zastrašivanja aktivista za ljudska prava. U dijelu o ljudskim pravima i zaštiti manjina navodi se da se vjerska tolerancija simbolično promoviše na dobro poznatim mjestima, ali da su i dalje prisutni slučajevi diskriminacije na vjerskoj osnovi kao i incidenti usmjereni na lokacije od vjerskog značaja.

RADIONICA: "RODNA (NE)RAVNOPRAVNOST – PREDRASUDE I STEREOTIPI²⁷"

Mjesto održavanja:	Neum
Trajanje:	3 dana
Datum održavanja:	15. 16. i 17. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	Sudije i tužioc
Planiran broj učesnika:	12-15
Teme radionice:	<ul style="list-style-type: none"> • Uticaj ličnog stava na donošenje presuda u predmetima rodno zasnovanog nasilja • Važnost primjene holističkog pristupa u predmetima rodno zasnovanog nasilja • Diskriminacija i opšti društveni stereotipi u predmetima rodno zasnovanog nasilja
Cilj radionice:	Podizanje svijesti, senzibilizacija usmjerena na smanjenje predrasuda i stereotipa prema specifičnim manjinskim grupama u društvu čime će se poboljšati položaj oštećene u postupcima rodno zasnovanog nasilja (RZN), zatim pooštriti blaga kaznena politika koja će dovesti do ostvarivanja svrhe sankcije odnosno direktne zaštite i satisfakcije žrtve krivičnih djela RZN.
Metod:	interaktivni pristup, rad u grupama, prezentacija, diskusija
Edukativni materijal:	materijali edukatora i slučajevi iz prakse (hand-outs), Specijalizirani priručnik za profesionalce/ke koji se u svom poslu susreću sa slučajevima rodno zasnovanog nasilja
Edukatori:	edukatori CEST-a i eksterni edukatori

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa Centrom ženskih prava

---

²⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na ravnopravnost žena i muškaraca ukazuje da je nedostatak djelotvorne provedbe propisa o sprečavanju i zaštiti od rodno zasnovanog nasilja, naročito nasilja u porodici, i dalje razlog za zabrinutost. Takođe se navodi da je broj zaštitnih mjera nizak.

RADIONICA: „UZROCI I POSLJEDICE NASILJA U PORODICI²⁸“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	12. 04. 2019.
Ciljna grupa:	sudije i tužioc
Planiran broj učesnika:	25

Teme:

- Primjena Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj 20/13)
- Jačanje saradnje nosilaca pravosudnih funkcija sa drugim subjektima zaštite kroz multisektorske edukacije;
- Primjena Konvencije Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (CAHVIO) – („Službeni glasnik BiH, broj 19/13);
- Nasilje u porodici i zaštitne mjere
- Primjena Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 32/10)

Cilj radionice: Upoznavanje učesnika sa kompleksnom problematikom nasilja u porodici, uključujući različite vrste nasilja, krug nasilja, te specifičnosti dugotrajnog nasilja. Kroz ovaj seminar učesnici će steći nova znanja korisna u procjeni slučajeva nasilja u porodici, uključujući olakšavajuće i otežavajuće okolnosti. Razmijenice se dobre prakse i iskustva u procesuiranju nasilja u porodici

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik „Sudska razmatranja slučajeva nasilja u porodici u BiH“

Edukatore: edukatori CEST-a FBIH

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa Atlantskom inicijativom

²⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na ravnopravnost žena i muškaraca ukazuje da je nedostatak djelotvorne provedbe propisa o sprečavanju i zaštiti od rodno zasnovanog nasilja, naročito nasilja u porodici, i dalje razlog za zabrinutost. Takođe se navodi da je broj zaštitnih mjera nizak.

OKRUGLI STOL: „STRATEŠKO PARNIČENJE²⁹“

Mjesto održavanja:	Tuzla
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	08. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, predstavnici udruga građana
Planiran broj učesnika:	40 (30 sudija i sutkinja iz F BiH, RS-a i Brčko distrikta, te 10 predstavnika organizacija civilnog društva koji imaju iskustva ili potrebe za primjenom ovog instrumenta)

Teme:

- Cilj i sredstva
- Izbor slučajeva
- Kako unaprijediti postojeće procedure
- Teret dokazivanja u slučajevima diskriminacije

Cilj okruglog stola: Upoznavanje s dosadašnjom praksom u korištenju strateškog parničenja, sagledavanje potencijala i dometa te potreba za ovim vidom parničenja

Metod: analiza, predavanje, diskusija

Edukativni materijal: publikacija o slučajevima riješenih postupaka u slučajevima zabranjene diskriminacije pred sudovima u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji s komentarima

Edukatori: edukatori CEST-a FBiH i edukatori Fondacije „Heinrich Böll Stiftung“ (pravni stručnjaci iz Bosne i Hercegovine te iz Hrvatske i Srbije).

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa njemačkom Fondacijom „Heinrich Böll Stiftung“ i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

---

²⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na zabranu diskriminacije, apostrofira da je potrebno riješiti pitanje diskriminacije građana po pitanju izbora i obrazovnog sistema. Takođe se u dijelu koji se odnosi na ljudska prava i zaštitu manjina, navodi da pred ESLJP postoje još uvijek neriješeni sudski predmeti koji se odnose na diskriminaciju po etničkoj osnovi.

SEMINAR: „LJUDSKA PRAVA LGBTI OSOBA U BIH I PRAVNI MEHANIZMI NJIHOVE ZAŠTITE – ISKUSTVA IZ BIH I REGIJE³⁰“

Mjesto održavanja:	Sarajevo ili Jahorina
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	21-22. 02. 2019.
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	15
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Zaštita prava LGBTI osoba kroz pravosuđe Bosne i Hercegovine, sa naglaskom na komparativnu praksu iz regije i EU (anti-diskriminaciono i krivično pravo)
Cilj seminara:	Upoznavanje pravosudne zajednice i praktičara sa postojećim pravnim okvirom Bosne i Hercegovine i praksom u oblasti zaštite ljudskih prava marginaliziranih grupa, sa naglaskom sa ljudska prava LGBTI osoba, kroz konkretne primjere i slučajeve iz pravne prakse u BiH i zemljama regije
Metod:	predavanje, diskusija, analiza slučajeva iz prakse
Edukativni materijal:	materijali edukatora, publikacije Sarajevskog otvorenog centra
Edukatori:	Edukatori CEST-a FBiH, edukatori Sarajevskog otvorenog centra

Aktivnost će se realizovati u saradnji sa Sarajevskim otvorenim centrom.

---

³⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba, navodi da se i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica.

USTAVNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ KRIVIČNE OBLASTI³¹“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	18. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	35
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Dopustivost apelacije • Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b) • Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u krivičnoj oblasti • Incidentalna kontrola ustavnosti
Cilj okruglog stola:	Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz krivične oblasti.
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	materijali edukatora
Edukatore:	sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

---

³¹ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ GRAĐANSKE OBLASTI³²“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	30. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	35
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Dopustivost apelacije • Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b) • Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u građanskoj oblasti • Incidentalna kontrola ustavnosti
Cilj okruglog stola:	Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz građanske oblasti.
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	materijali edukatora
Edukatori:	sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

---

³² Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

KRIVIČNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	23. i 24. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika:	80
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Bitne povrede postupka kao razlog za ukidanje prvostepene presude • Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje • Praksa Vrhovnog suda FBiH
Cilj okruglog stola:	Unaprjeđenje standarda u prvostepenom krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a FBiH/Vrhovnog suda FBiH

SEMINAR: „NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA (član 340. a. ZKP FBiH)“

Mjesto održavanja:	Brčko
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	10.05.2019.
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	40
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo na pravni lijek • Redovni i vanredni pravni lijekovi • Ponavljanje krivičnog postupka • Komparativni prikaz zakonskog regulisanja nepravog ponavljanja krivičnog postupka u državama regiona • Sudska praksa
Cilj seminara:	Postizanje veće djelotvornosti i efikasnosti upotrebe nepravog ponavljanja krivičnog postupka kao vanrednog pravnog lijeka u krivičnom postupku

Metod:	Predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	Materijal edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-ova

Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj I Prvosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA PROTIV BRAKA, PORODICE I MLADEŽI (GLAVA XX KZ F BiH)“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	11. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Krivična djela protiv braka • Krivična djela protiv porodice • Krivična djela protiv mladeži
Cilj seminara:	Predstaviti i analizirati segmente iz sudske prakse a koji se odnose na primjenu krivičnih djela iz glave XX KZ F BiH
Metod:	Predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	Materijal edukatora
Edukatori:	Stalni edukatori CEST-a FBIH

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA PODMIĆIVANJA I KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE FUNKCIJE (GLAVA XXXI KZ F BiH)“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	03. i 04. 07. 2019. godine
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	30

Teme:

- Primanje dara i drugih oblika koristi
- Davanje dara i drugih oblika koristi
- Protuzakonito posredovanje
- Zloupotreba položaja ili ovlašćenja
- Pronevjera u službi
- Prijevara u službi
- Posluga u službi
- Nesavjestan rad u službi
- Odavanje službene tajne
- Krivotvorenje službene isprave
- Protuzakonita naplata i isplata
- Protuzakonito oslobođenje osobe lišene slobode
- Protuzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju

Cilj seminara:	Predstaviti i analizirati segmente iz sudske prakse a koji se odnose na primjenu krivičnih djela iz glave XXXI KZ F BiH
Metod:	Predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	Materijal edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „KORUPCIJA U JAVNIM NABAVKAMA³³“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	3 dana
Datum održavanja:	20., 21. i 22. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	tužioci i policija
Planiran broj učesnika:	25-35

Teme seminara:

- Proaktivne istrage koruptivnih predmeta i predmeta iz oblasti finansijskih prijevara i finansijskog kriminala
- Studija slučaja zloupotrebe u javnim nabavkama

---

³³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, navodi da su kapaciteti za istraživanje ekonomskog, finansijskog kriminala i kriminala vezanog za javne nabavke i dalje slabi i da ih je potrebno unaprijediti u pogledu brojnosti, nivoa specijalizovanosti i opremljenosti. Navodi se i da se policija i pravosudni organi trebaju dodatno specijalizovati. Kada je riječ o zakonodavnom okviru, upućuje se kritika još uvijek ne postoji djelotvorna politika krivičnog pravosuđa, te da nedostatak proaktivnog pristupa policije u istraživanju slučajeva korupcije i dalje izaziva zabrinutost.

Ciljevi seminara:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvijanje vještina kritičkog razmišljanja i rješavanja problema u vezi sa analizom predmeta i dokazima; 2. Razvijanje vještina vođenja istraga, finansijskih i tužilačkih vještina; 3. Razvijanje vještine rada u udarnim grupama i vještine upravljanja predmetima, uključujući i vještine koje su potrebne za nadziranje, rukovođenje i koordinaciju istraga; 4. Razvijanje najosnovnijeg razumijevanja problema u vezi sa procesuiranjem predmeta zloupotreba u javnim nabavkama.
Metod:	prezentacija slučajeva iz prakse i diskusija
Edukativni materijal:	materijali edukatora
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „ISTRAGA, OPTUŽENJE I PRESUĐIVANJE KORUPTIVNIH KRIVIČNIH DJELA, KRIVIČNIH DJELA SA FINANSIJSKIM ELEMENTOM I KRIVIČNIH DJELA ORGANIZIRANOG KRIMINALA³⁴“

Radionica za tužioce koji rade na predmetima korupcije, privrednog i organizovanog kriminala o upotrebi 'PRIRUČNIKA I VODIČA KROZ DOBRE PRAKSE U PROCESUIRANJU KORUPTIVNIH KRIVIČNIH DJELA, KRIVIČNIH DJELA SA FINANSIJSKIM ELEMENTOM I KRIVIČNIH DJELA ORGANIZOVANOG KRIMINALA'

U sklopu ovih obuka bi se također održala prezentacija Pojmovnika finansijskih izraza i razmotrile dobre prakse u tužilaštvima u procesuiranju koruptivnih krivičnih djela, krivičnih djela sa finansijskim elementom i krivičnih djela organiziranog kriminala.

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 14. i 15. 03. 2019. godine Mostar, 11. i 12. 04. 2019. godine Banja Luka, 16. i 17. 05. 2019. godine
Trajanje:	2 dana (ukupno 3 radionice za tužioce)
Ciljna grupa:	tužiocima koji rade na predmetima korupcije, privrednog i organizovanog kriminala
Planirani broj učesnika:	20 učesnika po radionici

---

³⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, navodi se da se policija i pravosudni organi trebaju dodatno specijalizovati. Kada je riječ o zakonodavnom okviru, upućuje se kritika još uvijek ne postoji djelotvorna politika krivičnog pravosuđa, te da nedostatak proaktivnog pristupa policije u istraživanju slučajeva korupcije i dalje izaziva zabrinutost.

Edukatori: domaći eksperti (autori Priručnika i Pojmovnika)

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „ISTRAGA, OPTUŽENJE I PRESUĐIVANJE KORUPTIVNIH KRIVIČNIH DJELA, KRIVIČNIH DJELA SA FINANIJSKIM ELEMENTOM I KRIVIČNIH DJELA ORGANIZIRANOG KRIMINALA³⁵“

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 24. 01. 2019. godine
Banja Luka, 13. 02. 2019. godine

Trajanje: 1 dan (ukupno 2 radionice)

Ciljna grupa: sudije

Planirani broj učesnika: 20 učesnika po radionici

Edukatori: domaći eksperti (autori Priručnika)

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL³⁶“

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 09. i 10. 05. 2019. godine
Mostar, 12. i 13. 09. 2019. godine

Trajanje: 2 dana

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci

Planiran broj učesnika: 35

---

³⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, navodi se da se policija i pravosudni organi trebaju dodatno specijalizovati. Kada je riječ o zakonodavnom okviru, upućuje se kritika još uvijek ne postoji djelotvorna politika krivičnog pravosuđa, te da nedostatak proaktivnog pristupa policije u istraživanju slučajeva korupcije i dalje izaziva zabrinutost.

³⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018 godinu navodi: „Potrebno je ojačati postojeće sposobnosti za borbu protiv kibernetičkog kriminala (uključujući rješavanje problema on-line materijala seksualnog zlostavljanja djece) i učinkovite reakcije na prijetnje sigurnosti na internetu.“

Teme:

- Zakonska regulativa cyber kriminala – Budimpeštanska konvencija o cyber kriminalu
- Oštećenje računarskih podataka i programa
- Neovlašten pristup zaštićenom sistemu i mreži elektronske obrade podataka
- Vještačenje digitalnih uređaja
- Dokazivanje krivičnih djela cyber kriminala
- Računarska prevara
- Krađa identiteta (pojašnjenja pojmova vezanih za krađu identiteta i prevare, razlika između krađe identiteta i prevare identiteta, istraživanje pet vrsta krađe identiteta/prevara, istraživanje virtualne i internet metode u kojima kompjuterski kriminalci krađu identitet, razvijanje znanja o zločinima koji su počinjeni zbog krađe identiteta/prevara i procesa)
- Cyber terorizam (shvatanje koncepta terorizma)
- Uticaj interneta na organizovani kriminal (razvijanje znanja o organizovanom kriminalu, sticanje uvida u buduću smjer organizovanog kriminala, prepoznavanje i razumjevanje savremenih karakteristika organizovanog kriminala)

Cilj seminara: Upoznavanje sudija i tužilaca s istraživačkim/forenzičkim tehnikama i računarskim kriminalom, sa načinima izvršenja krivičnih djela koji su zbog same prirode savremenih informacionih tehnologija, veoma različiti i sve sofisticiraniji.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „POTVRĐIVANJE OPTUŽNICE U KRIVIČNIM DJELIMA KORUPCIJE“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 27. 03. 2019. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnom referata, sudije za prethodni postupak

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Optužnice u složenim predmetima organizovanog kriminala, korupcije i privrednog kriminala.
- "standardi dokazivanja" u predmetima korupcije
- Ispitivanje i potvrđivanje optužnice

Cilj:	Razmotriti standarde potvrđivanja optužnica u predmetima korupcije i složenim predmetima kod koruptivnih krivičnih djela
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	sudije, stalni edukatori Centra

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE³⁷“

Mjesto održavanja:	Jahorina
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	18. i 19. 06. 2019. godine
Ciljna grupa:	Glasnogovornici tužilaštava i policijskih agencija za provođenje zakona
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacija sa predstavnicima medija i javnosti u vezi sa incidentima i krivičnim djelima motivisanim mržnjom
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	sudije i tužioci, stalni edukatori Centra

---

³⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u poglavlju 2.2. „Vladavina zakona i temeljna prava“, u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja, navodi da je nastavljen politički i finansijski pritisak na medije, te da se još uvijek prijavljuju predmeti koji se odnose na zastrašivanje i prijetnje upućene novinarima, verbalne i fizičke napade, hakiranje internet stranica, politički, institucionalni i ekonomski pritisak i klevete. Navodi se i da brze istrage i procesuiranja počinitelja nisu uvijek osigurani. U dijelu Izvještaja koji se odnosi na zabranu diskriminacije, navodi se da su primijećeni propusti da se djela idenfitikuju kao zločini iz mržnje, kao i veliki teret dokazivanja namjere, dovode do podizanja malog broja optužnica i presuda. U izvještajnom periodu od 54 podnesene prijave dvije su rezultirale presudom. U pogledu prava lezbejki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) osoba, navodi se da se, što se tiče nasilja nad LGBTI osobama, i dalje nedovoljno provodi krivično gonjenje zločina iz mržnje, kao i govora mržnje, te da prethodni nasilni napadi na LGBTI osobe nisu doveli do podizanja optužnica. Kada je riječ o slobodi okupljanja i udruživanja, u dijelu Izvještaja koji se odnosi na ovo osnovno ljudsko pravo, primjećuje se da su pojedini incidenti izazvali zabrinutost (kašnjenje izdavanja dozvola za skup LGBT organizacije u Sarajevu 2017.; prekid protesta za zaštitu životne sredine od strane specijalne policije kod Viteza 2017.), te da se i dalje bilježe slučajevi prijavljivanja napada i zastrašivanja aktivista za ljudska prava.

SEMINAR: „ANALIZA PRAVOSUDNE PRAKSE- KRIVIČNO DJELO SILOVANJE“

Mjesto održavanja:	Mostar
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	17. 05. 2019. godine
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci (prioritet za prijavljivanje/pozivanje imaju sudije/tužioci koji nisu bili učesnici stručnog panela „Krivično djelo silovanje u pravosudnoj praksi u BiH“)
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Procjena otežavajućih i olakšavajućih okolnosti • Svjedočenje žrtve • Traume silovanja
Cilj:	Senzibiliziranje pravosudne zajednice za pristup procesuiranja i presuđivanja usmjeren ka žrtvi
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	Analiza pravosudne prakse- krivično djelo silovanje, koju je Atlantska inicijativa provela uz podršku pravosudne zajednice
Edukatore:	sudije i tužioci, stalni edukatori Centra

RADIONICA: “TRGOVINA LJUDIMA I MIGRACIJE³⁸“

Mjesto održavanja:	Vlašić
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	21. i 22. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	25

³⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala, navodi se da je potrebno ojačati dokazne postupke na suđenjima.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

Teme:

- Definicije trgovine ljudima i krijumčarenja migranata
- Pregled međunarodnog pravnog okvira u oblasti trgovine ljudima
- Međunarodna saradnja u istragama i krivičnom gonjenju
- Uzajamna pravna pomoć
- Zajednički istražni timovi

Cilj: Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.

Metod: prezentacije i studija slučaja

Edukativni materijal: štampane prezentacije edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH, i IOM-om, te kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije BD BiH

RADIONICA: "INFORMACIONE TEHNOLOGIJE U SLUŽBI TRGOVINE LJUDIMA³⁹"

Mjesto održavanja: Teslić

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 30. i 31. 05. 2019. godine

Ciljna grupa: tužioci, osoblje za podršku svjedocima i policijski službenici

Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Informacione tehnologije kao sredstva koja se koriste za vrbovanje, kontrolisanje i iskorištavanje žrtava
- Informacione tehnologije kao kanal transakcije između trgovaca ljudima
- Međunarodne pravne odredbe
- Relevantna sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava

³⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala, navodi se da je potrebno ojačati dokazne postupke na suđenjima.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Akcionni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

Cilj:	Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.
Metod:	prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal:	štampane prezentacije edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH, i IOM-om, te kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije BD BiH

SEMINAR: “BORBA PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I ORGANIZOVANOG KRIMINALA⁴⁰”

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	27. 02. 2019. godine
Ciljna grupa:	tužioci, sudije i policijski službenici
Planiran broj učesnika:	30

Teme:

- Analiza trenutnih izazova borbe protiv trgovine ljudima u svrhe organizovanog kriminala
- Razmjena dobrih praksi u primjeni legislativnog okvira
- Prve identifikacije
- Među- institucionalna koordinacija
- Zaštita i mjere pomoći
- Participacija žrtava u krivičnim postupcima
- Međugranična saradnja
- Razmjena iskustava u borbi protiv novih trendova u korištenju žrtava trgovine ljudima za svrhe organizovanog kriminala

⁴⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala, navodi se da je potrebno ojačati dokazne postupke na suđenjima.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučeniim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

Cilj:	Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.
Metod:	prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal:	Prezentacije edukatora
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a FBiH i eksperti iz Francuske

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Ambasadom Republike Francuske u BiH.

SEMINAR: "KULTUROLOŠKA SVIJEST"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum:	17. i 18. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, tužioci (i službenici za zaštitu žrtava i svjedoka)
Planiran broj učesnika:	20-25

Teme:

- Osnovne definicije i trenutni migracioni trendovi
- Način rada Havala sistema
- Kulturološka svijest: definicije, predrasude i stereotipovi
- Profil država: Avganistan i Pakistan
- Profil država: Irak i Sirija
- Uloga prevodilaca tokom istrage
- Istraga prekograničnih krivičnih djela povezanih sa migracijama: iskustva, uspješne prakse i izazovi.
- Ranjivost migranata na nasilje, iskorištavanje duž pravca kretanja na Zapadnom Balkanu

Cilj:	Jačanje razumijevanja kulturološke svijesti sudija i tužioca u kontekstu mješovitih migracionih tokova
Metod:	prezentacije i praktične vježbe
Edukatore:	IOM eksperti

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa IOM-om

SEMINAR: "ISTRAGA I PRESUĐIVANJE SLUČAJEVA KOJI UKLJUČUJU STRANE TERORISTIČKE BORCE U JUGOISTOČNOJ EVROPI⁴¹"

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	05. i 06. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, tužioc i OSL
Planiran broj učesnika:	20

Teme seminara:

- Fenomen stranih terorističkih boraca
- Strani teroristički borci – međunarodni pravni okvir
- Krivična djela u vezi sa stranim terorističkim borcima
- Istraga krivičnih djela u vezi sa stranim terorističkim borcima
- Ljudska prava i odgovor krivičnog pravosuđa na terorizam

Cilj seminara: Predstaviti domet, strukturu i dinamiku fenomena stranih terorističkih boraca, elemente sadržaja krivičnih djela i istraga u vezi sa stranim terorističkim borcima, te implikacije istraga na ljudska prava, istrage i presuđivanja slučajeva u vezi sa stranim terorističkim borcima.

Metod: prezentacije i studija slučaja

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

---

⁴¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018. godinu, navodi se da je pravni okvir Bosne i Hercegovine u velikoj mjeri usklađen sa *acquis-om* i međunarodnim instrumentima borbe protiv terorizma, ali da stvarna provedba zakonodavstva kao i saradnja između nadležnih organa zahtijevaju značajna poboljšanja. Navodi se i da su ukupno 23 borca povratnika sa stranih ratišta optužena i nakon toga osuđena za krivična djela u vezi sa terorizmom, ali da su kazne često blage i utemeljene na nagodbama o priznanju krivnje.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Mišljenje br 8. CCJE navodi da obuka sudija mora biti takva da im pruži sva potrebna znanja o razumijevanju terorističkih aktivnosti.

SEMINAR: "KRIVIČNA DJELA TERORIZMA, ZLOČINA IZ MRŽNJE I GOVORA MRŽNJE⁴²"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	17. i 18. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, tužioc i OSL
Planiran broj učesnika:	30

Teme seminara:

- Međunarodni standardi u borbi protiv terorizma, zločina iz mržnje i govora mržnje
- Strategija za prevenciju i borbu protiv terorizma (s posebnim osvrtom na istrage, procesuiranje predmetnih krivičnih djela)
- Zakonodavni okvir sa posebnim naglaskom na krivično zakonodavstvo BiH, F BiH, RS i BD BiH
- Stanje sigurnosti, trenutni i mogući izazovi
- Specifičnosti istrage i procesa dokazivanja krivičnih djela terorizma, zločina iz mržnje i govora mržnje (procesuiranje osnovnog krivičnog djela, pripremnih radnji i djela poticanja; istraživanje i dokazivanje elementa motiva za izvršenje krivičnog djela; međunarodna krivičnopravna pomoć; finansijske istrage; cyber istrage)
- Primjeri iz policijske i sudske prakse
- Studije slučaja BiH
- Studije slučaja – iskustva drugih zemalja posebno EU i relevantna praksa suda za ljudska prava u Strazburu
- Ekstremistički napadi na vjerske objekte i druge manjinske skupine i njihov uticaj na uživanje osnovnih ljudskih prava i sloboda i manjinskih prava
- Utjecaj djela terorizma, zločina iz mržnje i govora mržnje na civilno društvo i moguća područja saradnje civilnog društva i sigurnosnog i pravosudnog sektora u istragama i osudi ovih krivičnih djela, njihovih počinitelja.
- Praktična vježba

---

⁴² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018. godinu, navodi se da je pravni okvir Bosne i Hercegovine u velikoj mjeri usklađen sa *acquis-om* i međunarodnim instrumentima borbe protiv terorizma, ali da stvarna provedba zakonodavstva kao i saradnja između nadležnih organa zahtijevaju značajna poboljšanja. Navodi se i da su ukupno 23 borca povratnika sa stranih ratišta optužena i nakon toga osuđena za krivična djela u vezi sa terorizmom, ali da su kazne često blage i utemeljene na nagodbama o priznanju krivnje.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Mišljenje br 8. CCJE navodi da obuka sudija mora biti takva da im pruži sva potrebna znanja o razumijevanju terorističkih aktivnosti.

Cilj seminara:	Analiza dobrih praksi za borbu protiv terorizma, radikalizma i terorizma, sa naglaskom na poštivanje međunarodnih i domaćih propisa i strateških okvira
Metod:	prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA U KRIVIČNOPRAVNOJ TEORIJI I SUDSKOJ PRAKSI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	19. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci (pogodno i za novoimenovane)
Planiran broj učesnika:	35
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Utvrđivanje uzroka nastanka nekih saobraćajnih nezgoda u saobraćajno-tehničkom i saobraćajno- pravnom smislu • Krivnja kod krivičnih djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja i tumačenje obilježja ovih krivičnih djela • Pitanja koja se odnose na saobraćajno vještačenje • Procesna pitanja
Cilj seminara:	Unaprjeđenje efikasnosti sudova i tužilaštava u procesuiranju krivičnih djela protiv sigurnosti javnog prometa.
Metod:	predavanja, diskusija
Edukativni materijal:	materijali edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	bit će naknadno utvrđeno
Trajanje:	bit će naknadno utvrđeno
Datum održavanja:	bit će naknadno utvrđeno
Ciljna grupa:	Sudije krivičnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

NAPOMENA: Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2019. godine od strane Suda BiH.

„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH IZ GRAĐANSKE I UPRAVNE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	bit će naknadno utvrđeno
Trajanje:	bit će naknadno utvrđeno
Datum održavanja:	bit će naknadno utvrđeno
Ciljna grupa:	Sudije upravnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

NAPOMENA: Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2019. godine od strane Suda BiH.

„AKTUELNA PITANJA TUŽILAŠTVA BiH“

Mjesto održavanja:	bit će naknadno utvrđeno
Trajanje:	bit će naknadno utvrđeno
Datum održavanja:	bit će naknadno utvrđeno
Ciljna grupa:	tužiocima Tužilaštva BiH

NAPOMENA: Vrijeme, mjesto, teme edukativne aktivnosti za tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2019. godine od strane Tužilaštva BiH.

MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI

SEMINAR: „SISTEM ELEKTRONSKOG OBJELODANJIVANJA“

Mjesto održavanja:	F BiH
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	druga polovica 2019. godine
Ciljna grupa:	policijski službenici, tužioc i pomoćno osoblje
Planiran broj učesnika:	

Teme:

- Uvod u dokazni materijal Tužilaštva MMKS-a
- Početak sa radom u EDS-u
- Pretraživanje
- Pregled dokumenata
- Rezultati pretrage u metadatama
- Ostale vrste pretraga
- Stvaranje i rad sa složenijim kriterijima pretrage

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: Edukatori OSCE Misije

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH

SEMINAR: „UPRAVLJANJE POSTUPKOM“

Mjesto održavanja:	F BiH
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	druga polovina 2019.
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	

Teme:

- Preispitivanje i sudsko odlučivanje o optužnici,
- Potvrđivanje optužnice,
- Procesna uloga sudskog vijeća u vođenju postupka,
- Glavni pretres
- Rad sa svjedocima- priprema za svjedočenje

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: Međunarodni predavači

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU⁴³

Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj: 7/14 od 29.01.2014. godine - u daljnjem tekstu: Zakon) donosi nove obaveze za pravosuđe u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prema Zakonu, o sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti dječijih prava, pristupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite, brine se Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i to pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (član 198. stav 1. Zakona). Zakon između ostalog propisuje da Centar osigurava **sudijama i tužiocima** uvjerenja ili certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti pristupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 198. st 3.).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine je pripremio Program specijalističke obuke sudija i tužilaca za maloljetnike, koji je usvojio Upravni odbor Centra i na isti je VSTV BiH dalo saglasnost. Realizacija edukativnih aktivnosti počela je u oktobru 2014. godine.

Program specijalističke obuke provodi se u saradnji sa UNICEF-om, koji kroz projekat "Pravda za svako dijete" finansijski podržava realizaciju Programa specijalističke obuke.

Tokom 2019. godine program specijalističke obuke bit će namijenjen sudijama i tužiocima koji na osnovu člana 20. Zakona budu postavljeni za sudiju/tužioca za maloljetnike, a tokom prethodnih godina nisu prošli specijalističku obuku i stekli certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti pristupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 20. Zakona: „Sudiju postavlja na vrijeme od pet godina opća sjednica suda, a tužioca na vrijeme od 5 godina kolegij tužilaca. Nakon isteka pet godina, sudija, odnosno tužilac može biti ponovo postavljen na istu funkciju“).

Program specijalističke obuke obuhvata četiri tematske cjeline:

- Međunarodni standardi u zaštiti maloljetnika i odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
- Psihologija maloljetnika i krivična djela počinjena na štetu djece
- Alternativne mjere i krivične sankcije
- Restorativna (maloljetnička) pravda

---

⁴³Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

Program specijalističke obuke bit će realizovan kroz obuke u trajanju od dva dana. Tako će prva obuka obuhvatati I i II cjelinu, a druga obuka III i IV cjelinu.

Za ispunjenje uvjeta za sticanje certifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke. Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje certifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

PROGRAM

I. CJELINA:

MEĐUNARODNI STANDARDI U ZAŠTITI MALOLJETNIKA I ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 09. 09. 2019. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci

Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Međunarodni dokumenti iz oblasti prava djeteta i usklađenost Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku s međunarodnim standardima:
  - a) Međunarodni standardi
  - b) Praksa ESLJP
- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela:
  - a) Tok postupka prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela
  - b) Nadležnosti tužioca prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
  - c) Nadležnosti suda prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

Cilj obuke: Upoznavanje sudija i tužilaca s tokom postupka prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

Edukatori: stalni edukatori CEST FBiH

II. CJELINA:

PSIHOLOGIJA MALOLJETNIKA I KRIVIČNA DJELA POČINJENA NA ŠTETU DJECE

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 10. 09. 2019. godine
Trajanje:	1 dan
Ciljna grupa:	sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika:	25-35

Teme:

- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Tok postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Psihološki pristup u postupku ispitivanja maloljetnika:
  - a) ispitivanje maloljetnika kao izvršioca krivičnih djela
  - b) ispitivanje maloljetnika kao svjedoka
  - c) saslušanje maloljetnika kao oštećenog
- Zaštita i podrška djece oštećenih i/ili svjedoka u krivičnom postupku

Cilj obuke: Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca s novim tokom krivičnog postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom. Sveobuhvatno obraditi psihološki način na koji sudije i tužioci treba da pristupe maloljetnicima s kojima se susreću u krivičnom postupku.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

III. CJELINA:

ALTERNATIVNE MJERE I KRIVIČNE SANKCIJE⁴⁴

Mjesto i datum održavanja:	Orašje, 07. 10. 2019. godine
Trajanje:	1 dan
Ciljna grupa:	sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika:	25-35

Teme:

- Svrha postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima
- Značaj i vrste opservacije i dijagnostike maloljetnika u sukobu sa zakonom
- Instrument procjene i njegova uloga u krivičnom postupku prema maloljetnicima
- Alternativne mjere i sankcije
- Mjere upozorenja
- Odgojne preporuke
- Odgojne mjere
- Načelo oportuniteta
- Maloljetnički zatvor
- Mjere sigurnosti
- Izvršenja krivičnih sankcija i alternativnih mjera kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, rada za opće dobro na slobodi

Cilj obuke: Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca sa svrhom postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela i alternativnim mjerama i sankcijama koje se mogu izreći prema maloljetnicima.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH.

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

¹ Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

IV CJELINA:

RESTORATIVNA (MALOLJETNIČKA) PRAVDA

Mjesto i datum održavanja:	Orašje, 08. 10. 2019. godine
Trajanje:	1 dan
Ciljna grupa:	sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika:	25-35
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Svrha restorativne pravde • Medijacija • Imovinskopravni zahtjev i naknada štete • Iskustva iz drugih sistema • Praksa ESLJP-a
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

NAPREDNA OBUKA

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA NA ŠTETU DJECE⁴⁵“

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 27. 09. 2019. godine
Trajanje:	1 dan
Ciljna grupa:	sudije, tužioci, OSL
Planiran broj učesnika:	30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Krivična djela počinjena na štetu djece – aktuelna praksa • Postupci za zaštitu djeteta žrtve/svjedoka: Mjere zaštite žrtava/svjedoka i ispitivanje pogodno za djecu • Procesuiranje krivičnih djela zlostavljanja djeteta • Djeca kao žrtve/svjedoci nasilja u porodici
Cilj seminar:	Unaprijediti znanja sudija i tužilaca u postupanju sa maloljetnicima, kao i njihove vještine u identificiranju potreba djece koja učestvuju u krivičnom postupku u svojstvu žrtava ili svjedoka.
Metod:	izlaganja aktuelne prakse i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a FBiH i UNICEF-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

RADIONICA: „PRIVREMENI SMJEŠTAJ MALOLJETNIKA TOKOM KRIVIČNOG POSTUPKA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	10. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Alternativa pritvoru maloljetnika u sukobu sa zakonom

---

² U Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

- Instrument procjene i njegova uloga u krivičnom postupku prema maloljetnicima
- Aktivnosti pravosudnih organa u fazi prije pokretanja krivičnog postupka i primjena načela oportuniteta
- Aktivnosti pravosudnih organa u toku krivičnog postupka, individualizacija krivične sankcije i odluka suda
- Uloga i značaj izvršenja krivične sankcije i nadzorna uloga suda u tom procesu

Cilj radionice: Prezentirati učesnicima značaj i prednosti opservacije maloljetnika u krivičnom postupku, za maloljetnika i cijeli sistem maloljetničkog pravosuđa.

Metod: radionica, studija slučaja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH i UNICEF-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

KONFERENCIJA: „ISKORIŠTAVANJE I ZLOSTAVLJANJE DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU ”

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 16. 04. 2019. godine

Ciljna grupa: konferencija za predstavnike pravosudnih institucija, policije, medija i akademske zajednice

Planiran broj učesnika: 45-50

Teme:

- Cyber kriminal – zakonodavni okvir sa osvrtom na nacionalno i međunarodno zakonodavstvo
- Nasilje nad djecom putem informaciono-komunikacijskih tehnologija
- Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima nasilja nad djecom
- Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju
- Uloga i saradnja svih institucija i aktuelna praksa

Cilj radionice: Razmotriti saradnju u radu na predmetima seksualnog iskorištavanja djece u digitalnom okruženju i predstaviti učesnicima prednosti adekvatnog postupanja profesionalaca i svih institucija u slučajevima navedenog vida nasilja nad djecom.

Metod:	izlaganja, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH, CEST RS i međunarodni eksperti i eksperti Save the Children

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Save the Children u okviru Projekta "Prevenција i rad na sprječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini".

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa SAVE THE CHILDREN i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

RADIONICA: „SEKSUALNO ISKORIŠTAVANJE I ZLOSTAVLJANJE DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU ”

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	26. 03. 2019. godine
Mjesto održavanja:	Banja Luka
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	18. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, tužioci, predstavnici policijskih agencija
Planiran broj učesnika:	25
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Nasilje nad djecom putem informaciono-komunikacijskih tehnologija • Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima nasilja nad djecom • Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju
Cilj radionice:	Edukacije i unaprjeđenje znanja sudija, tužilaca i OSL o procesuiranju slučajeva seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju, provođenje obuka i studije slučaja.
Metod:	izlaganja, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal:	Priručnik za obuku profesionalaca o iskorištavanju djece u digitalnom okruženju i Smjernice za postupanje profesionalaca
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH, CEST RS i eksperti Save the Children

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Save the Children u okviru Projekta "Prevenција i rad na sprječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini".

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa SAVE THE CHILDREN i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „USPOSTAVA KOORDINACIJSKIH MEHANIZAMA U RADU NA SLUČAJEVIMA SEKSUALNOG ISKORIŠTAVANJA I ZLOSTAVLJANJA DJECE U DIGITALNOM OKRUŽENJU ”

Mjesto održavanja: Banja Luka
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 13. 05. 2019. godine
Ciljna grupa: sudije, tužioci, predstavnici policijskih agencija
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Saradnja institucija i uspostavljanje mehanizama koordinacije
- Smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima nasilja nad djecom
- Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju

Cilj seminara: Unaprjeđenje i uspostava mehanizma koordinacije institucija i saradnja u radu na predmetima seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju,

Metod: izlaganja, studija slučaja i diskusija

Edukativni materijal: Vodič za sudije i tužioce na temu visokotehnološkog kriminaliteta i smjernice za postupanje profesionalaca u slučajevima zlostavljanja i iskorištavanja djece u digitalnom okruženju

Edukatore: stalni edukatori CEST-a FBiH, CEST RS i eksperti Save the Children

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Save the Children u okviru Projekta "Prevenција i rad na sprječavanju seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja djece u digitalnom okruženju u Bosni i Hercegovini".

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa SAVE THE CHILDREN i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

RADIONICA: „SYSTEMSKI PRISTUP ZAŠTITE NAJBOLJIH INTERESA DJETETA U KONTAKTU SA ZAKONOM“

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 13. i 14. 06. 2019. godine Banja Luka, 04. i 05. 04. 2019
Trajanje:	2 dana
Ciljna grupa:	glavni tužioci i predsjednici sudova, novouposleni stručni savjetnici i saradnici, psiholozi i socijalni radnici.
Planiran broj učesnika:	30
Teme:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predstavljanje Preporuka o radu stručnih savjetnika koji obavljaju psihološku djelatnost u pravosudnim institucijama u BiH, koje je usvojilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. 2. Krivična oblast:<ul style="list-style-type: none"> • rad sa djecom i maloljetnicima žrtvama krivičnih djela • rad sa djecom u sukobu sa zakonom 3. Građanska oblast:<ul style="list-style-type: none"> • Uvažavanje najboljeg interesa djeteta u građanskom sudskom postupku
Cilj radionice:	Cilj obuke je podsticanje multidisciplinarnе saradnje kako bi se kroz edukaciju o primjeni psihološke djelatnosti u pravosuđu u radu sa djecom povećala svijest o potrebi zapošljavanja stručnih savjetnika.
Metod:	izlaganja aktuelne prakse, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatore:	sudije, tužioci, stručni savjetnici/saradnici-psiholozi i predstavnici VSTV

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Društvom psihologa Repulike Srpske u okviru projekta "Jačanje sveobuhvatnog sistemskog pristupa zaštite najboljih interesa djeteta u kontaktu sa zakonom" koji realizujemo uz pomoć partnera UNICEF BiH u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

SEMINARI U SARADNJI SA OPDAT

SEMINAR: „MEĐUNARODNI REZIDUALNI MEHANIZAM ZA KRIVIČNE SUDOVE“

Mjesto:	Sarajevo
Datum:	04. i 05.04. 2019. godine
Trajanje:	2 dana
Ciljna grupa:	sudije, tužioci i istražioci (prema posebnom pozivu)
Broj učesnika:	40
Teme:	mandat i funkcije Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (Mehanizam), primjena najboljih praksi Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), pomoć Mehanizma nacionalnim pravosudnim sistemima, pristup i korištenje arhivske građe MKSJ i Mehanizma
Cilj:	unaprijediti razumijevanje mandata i funkcije Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove i načina korištenja arhivske građe MKSJ i Mehanizma u istragama i procesuiranju ratnih zločina
Metod:	predavanja, diskusija i praktični primjeri
Materijal:	prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatore:	DoJ/OPDAT, predstavnici Mehanizma, lokalni stručnjaci

SEMINAR: „VJEŠTINE PISANJA OPTUŽNICE I SUDSKIH ODLUKA“

Mjesto:	Jahorina
Datum:	16.05. i 17.05. 2019. godine
Trajanje:	2 dana
Broj učesnika:	40
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Teme:	zahtjevi u pogledu sadržaja optužnice i sudskih odluka, pravna i logička analiza raspoloživih materijala i dokaza, tehnike pisanja
Cilj:	unaprijediti praktična znanja i vještine učesnika za izradu optužnica i sudskih odluka

Metod:	predavanja u odvojenim grupama i na zajedničkoj sesiji, diskusija i praktične vježbe
Materijal:	prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori:	DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

SEMINAR: "TRGOVINA LJUDIMA"

Mjesto:	Sarajevo
Datum:	06.06. i 07.06. 2019. godine
Trajanje:	2 dana
Broj učesnika:	40
Ciljna grupa:	sudije, tužioci i policija
Teme:	priroda krivičnog djela trgovine ljudima, istražne metode, razmjena informacija, pregovaranje o krivici/imunitet, optužnice, sudske odluke
Cilj:	unaprijediti sposobnosti sudija, tužilaca i policije da istražuju i procesuiraju organizovane kriminalne grupe koje se bave trgovinom ljudima
Metod:	predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Materijal:	prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori:	DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

**PROJEKAT: „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU
KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“⁴⁶**

RADIONICA: „KVALITET OPTUŽNICE“

Mjestoi datum održavanja obuke: Sarajevo, 04. 02. 2019. godine
Tuzla, 11. 02. 2019. godine
Mostar, 05. 03. 2019. godine

Trajanje obuke: jedan dan

Broj učesnika: 30

Ciljna grupa obuke: tužioci

Metod obuke: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

RADIONICA: “POKAZNE VJEŽBE ISTRAŽIVANJA LICA MJESTA I PRIKUPLJANJA TRAGOVA”

Mjesto održavanja obuke: Sarajevo

Datum: 25. februar 2019. godine

Trajanje obuke: 1 dan

Broj učesnika: 50

Ciljna grupa obuke: tužioci i OSL

Metod obuke: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

RADIONICA: “ISTRAŽIVANJE KRIMINALNIH ORGANIZACIJA”

Mjesto održavanja obuke: Sarajevo

Datum: 20.02.2019. godine

Trajanje obuke: 1 dan

Broj učesnika: 30

Ciljna grupa obuke: tužioci i OSL

Metod obuke: kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

---

⁴⁶ Projekat implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH.

RADIONICA: "UNAPRJEĐENJE VJEŠTINE PISANJA ŽALBI"

Mjesto održavanja obuke:	Sarajevo
Datum:	06. 05. 2019. godine
Trajanje obuke:	1 dan
Broj učesnika:	do 50
Ciljna grupa obuke:	tužioci
Metod obuke:	kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

SPECIJALISTIČKA EDUKACIJA ZA KONSULTATIVNE TUŽIOCE U TUŽILAŠTVIMA

Mjesto održavanja obuke:	Sarajevo
Datum:	22. 02. 2019. godine
Trajanje obuke:	1 dan
Broj učesnika:	30
Ciljna grupa obuke:	konsultativni tužioci
Metod obuke:	kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

**PROJEKAT: „IPA 2017 SUPROTSTAVLJANJE TEŽIM KRIVIČNIM
DJELIMA U ZAPADNOM BALKANU⁴⁷“**

SEMINAR: „KRIJUMČARENJE OSOBA I MIGRANATA“

Mjesto održavanja obuke:	Naknadno će se utvrditi
Trajanje obuke:	2 dana
Datum:	20. i 21. 02. 2019. godine
Broj učesnika:	
Ciljna grupa obuke:	tužioci Tužilaštva BiH i sudija krivičnog referata Suda BiH, tužioci entitetskih tužilaštava i sudija krivičnog referata, ovlaštena službena lica (Granična policija, SIPA, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, entitetski MUP-ovi).
Teme:	Pregled važećeg legislativnog okvira, praktična radionica sa lokalnim i međunarodnim stručnjacima
Metod obuke:	kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: “EKOLOŠKI KRIMINAL”

Mjesto održavanja obuke:	Naknadno će se utvrditi
Trajanje obuke:	1 dan
Datum:	23. 04. 2019. godine
Ciljna grupa obuke:	tužioci Tužilaštva BiH i sudije krivičnog referata Suda BiH, tužioci entitetskih tužilaštava i sudije krivičnog referata
Teme:	primjeri iz prakse iz regije i EU, diskusija sa regionalnim i EU stručnjacima
Metod obuke:	kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

---

⁴⁷ Projekat implementira GIZ.

RADIONICA: "ZAJEDNIČKI ISTRAŽNI TIMOVI"

Mjesto održavanja obuke:	Naknadno će se utvrditi
Trajanje obuke:	2 dana
Datum:	17. i 18. 09. 2019. godine
Ciljna grupa obuke:	tužiocima Tužilaštva BiH i sudije krivičnog referata Suda BiH, tužiocima entitetskih tužilaštava i sudije krivičnog referata, ovlaštena službena lica (Granična policija, SIPA, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, entitetski MUP-ovi).
Metod obuke:	kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

RADIONICA: "MEĐUNARODNA PRAVNA SARADNJA U KRIVIČNIM STVARIMA"

Mjesto održavanja obuke:	Naknadno će se utvrditi
Trajanje obuke:	1 dan
Datum:	21. 10. 2019. godine
Broj učesnika:	Naknadno će se utvrditi
Ciljna grupa obuke:	tužiocima Tužilaštva BiH i sudije krivičnog referata Suda BiH
Metod obuke:	kombinacija prezentacije, praktičnog rada i diskusije

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

IPA 2013 Twinning projekt „Podrška borbi protiv pranja novca“

SEMINAR: „EU STANDARDI I METODOLOGIJE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 sesija, 4 dana
Datum održavanja:	mart 2019.g.
Planiran broj učesnika:	15-20
Ciljna grupa:	Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Finansijsko-obavještajno odjeljenje Državne agencije za istrage i zaštitu, Federalno ministarstvo pravde, Ministarstvo pravde RS, Ministarstvo finansija RS, Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH, Policija Brčko distrikta BiH, Tužilaštvo BiH, Federalno tužilaštvo FBiH, Specijalno tužilaštvo RS, Kriminalističko istražni odjel Državne agencije za istrage i zaštitu, Ministarstvo unutrašnjih poslova RS, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH

Teme:

- Preporuke FATF-a (Organizacije za kontrolu i sprječavanje pranja novca), i usporedba sa domaćim propisima
- Standardi MONEYVAL-a (Odbora stručnjaka za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti) i propisi EU
- Metodologija FATF-a
- Četvrta Direktiva (EU) 2015/849 o borbi protiv pranja novca
- Peta Direktiva (EU) 2018/843 o borbi protiv pranja novca

Cilj radionice: Poboljšati znanja o standardima i metodologijama u pogledu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kroz zajedničke obuke policije, tužilaca i sudija

Metod: obuka

Edukativni materijal: edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora

Edukatore: stručnjaci Projekta (iz Ministarstva unutarnjih poslova Republike Slovenije)

SEMINAR: „ODUZIMANJE IMOVINE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo / Banja Luka
Trajanje:	5 sesija, po 3 dana
Datum održavanja:	februar 2019.g., mart 2019.g., april 2019.g., maj 2019.g., juni 2019.g.
Ciljna grupa:	Tužilaštvo BiH, Federalno tužilaštvo FBiH, Specijalno tužilaštvo RS, Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom FBiH, Agencija za upravljanje oduzetom imovinom RS, Finansijsko- obavještajno odjeljenje Državne agencije za istrage i zaštitu, Kriminalističko istražni odjel Državne agencije za istrage i zaštitu, Ministarstvo unutrašnjih poslova RS, Policija Brčko distrikta BiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH, Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH
Planiran broj učesnika:	15-20
Teme:	Struktura različitih nivoa za zapljenu, oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, oduzimanje imovine
Cilj radionice:	Provesti obuku za policijske istražitelje i stručnjake u regijama („obuka trenera“), mentorstvo na radnom mjestu, itd., u cilju pružanja pomoći sektoru provedbe zakona i pravosuđa u BiH u oblasti oduzimanja imovine
Metod:	radionica
Edukativni materijal:	edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatori:	stručnjaci Projekta (iz Saveznog ministarstva unutarnjih poslova Republike Austrije)

SEMINAR: „FINANSIJSKE ISTRAGE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	3 dana
Datum održavanja:	juni 2019.g.
Ciljna grupa:	Tužilaštvo BiH, Federalno tužilaštvo FBiH, Specijalno tužilaštvo RS, Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom FBiH, Agencija za upravljanje oduzetom imovinom RS, Finansijsko- obavještajno odjeljenje Državne agencije za istrage i zaštitu, Kriminalističko istražni odjel Državne agencije za istrage i zaštitu, Ministarstvo unutrašnjih poslova RS, Policija Brčko distrikta BiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH, Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH
Planiran broj učesnika:	15-20
Teme:	Finansijske istrage, metode istrage
Cilj radionice:	Poboljšati znanja o metodama istrage i istražne vještine u pogledu provođenja finansijskih istraga kroz zajedničke obuke policije i tužilaca
Metod:	obuka
Edukativni materijal:	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatori:	stručnjaci Projekta (iz Saveznog ministarstva unutrašnjih poslova Republike Austrije)

SEMINAR: „OBUKA, PRIPREMA MATERIJALA ZA OBUKU I PROCJENA BUDUĆIH TRENERA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo / Banja Luka
Trajanje:	ukupno 6 sesija, po 3 dana
Datum održavanja:	Sarajevo: 15. - 17. 01. 2019. godine, 04. - 06. 03. 2019.godine, 06. – 08. 05. 2019.godine Banja Luka: 05. - 07. 02. 2019.godine , 29. - 31. 05. 2019.godine, 10. - 12. 06. 2019. godine
Ciljna grupa:	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo Federacije Bosne i Hercegovine, Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, JU Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj, JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine, Agencije za upravljanje oduzetom imovinom Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, Posebna jedinica u okviru VSTV-a - Stalna komisija za efikasnost tužilaštava, policijski službenici - stručnjaci za borbu protiv pranja novca, Obaveštajno- sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine, Državna agencija za istrage i zaštitu BiH (SIPA)
Planiran broj učesnika:	15 – 20
Teme:	Priprema materijala za obuku i nastavnog plana i praćenje prezentacija budućih trenera
Cilj radionice:	Sprovođenje zajedničkih obuka za istražitelje, sudije i tužioce i ocjena prezentacija/obuka budućih trenera
Metod:	radionica
Edukativni materijal:	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatore:	stručnjaci Projekta (iz Saveznog ministarstva unutrašnjih poslova Republike Austrije)

SEMINAR: „OBUKA TRENERA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo / Banja Luka / Mostar
Trajanje:	7 sesija, po 4 dana
Datum održavanja:	decembar 2018. godine, februar 2019.godine, mart 2019.godine, april 2019.godine, maj 2019.godine, juni 2019.godine, juli 2019.godine.
Ciljna grupa:	Finansijsko- obavještajno odjeljenje Državne agencije za istrage i zaštitu, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH, Policija Brčko distrikta BiH, Tužilaštvo BiH, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH, Federalno tužilaštvo FBiH, Republičko tužilaštvo RS, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Uprava za indirektno-neizravno oporezivanje BiH, Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca RS, Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca FBiH, Ministarstvo unutrašnjih poslova RS, Pravna lica i lica pod obavezom izvještavanja o sumnjivim i gotovinskim transakcijama kao što je navedeno u članu 4. (Obveznici provođenja mjera) Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (banke, osiguravajuća društva, lizing kompanije, pošte, kazina, mjenjačnice, agencije za promet nekretninama, između ostalih), nadzorni organi za bankarstvo, osiguranje, berze, Notarske komora, Advokatska komora
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovni principi prezentacionih tehnika • Predstavljanje komunikacije i komunikacionih modela (verbalnih/neverbalnih) • Korištenje prezentacionih tehnika, javnog govora (ciljevi, sadržaji, tokovi seminara) • Teoretski principi pružanja/primanja povratnih informacija • Praktična primjena usvojenih sadržaja

Cilj radionice:	Buduće trenere opremiti znanjem i vještinama podučavanja odraslih potrebnim za uspješan i efikasan transfer znanja u njihovim radnim okruženjima
Metod:	interaktivna obuka
Edukativni materijal:	Edukativni materijal pripremljen od strane edukatora
Edukatori:	stručnjaci Projekta (iz Saveznog ministarstva unutrašnjih poslova Republike Austrije)

OBUKE SA „TRIAL INTERNATIONAL“

SEMINAR: „STEREOTIPI I STIGMATIZACIJA ŽRTAVA RATNOG SEKSUALNOG NASILJA TOKOM KRIVIČNOG POSTUPKA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Datum održavanja:	17. 04. 2019
Trajanje:	jednodnevna
Ciljna grupa:	sudije, tužioci, saradnici sa svih nivoa vlasti
Planiran broj učesnika:	25

Teme:

- Podizanje svijesti i senzibiliziranje pravosudnog osoblja o prisustvu stereotipa i stigmatizacije oštećenih – žrtava seksualnog nasilja u okviru krivičnog postupka
- Postojeći problemi
- Preporuke za prevazilaženje problema

Cilj seminara:	Smanjenje prisutnosti stereotipa i stigmatizacije, naročito u predmetima vezanim za seksualno nasilje iz rata
Metod:	Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse
Edukativni materijal:	Izveštaj „Mitovi o silovanju na suđenjima za ratno seksualno nasilje“
Edukatori:	edukatori CEST-a

Navedena edukativna aktivnost biće realizovana u saradnji sa „TRIAL International“, finansijski podržana od strane Vlade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske

OBUKE SA CPRC-jem

SEMINAR: „PROŠIRENO ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM“

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Datumi održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	/ 4x2 dana / četiri dvodnevne obuke
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Član 114.a Krivičnog zakona Federacije BiH
- Član 10. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom
- Pojam i razvoj proširenog oduzimanja imovinske koristi u međunarodnom i komparativnom pravu
- Odnos sa redovnim i drugim posebnim postupcima za oduzimanje imovinske koristi
- Mehanizmi zaštite ljudskih prava u ovom području
- Okviri uređenja proširenog oduzimanja u domaćem zakonodavstvu
- Aktuelni stavovi sudske prakse u pogledu obima primjene i dokaznih standarda
- Praktične vježbe za samostalni rad

Cilj seminara: Prikazivanje instituta produženog oduzimanja imovinske koristi, jer su u taj proces uključeni mnogi državni organi i službena lica koji, zajedno čine cjelovit i svrsishodan javni sistem

Metod: Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

Edukativni materijal: Priručnik za praktičare u ovoj oblasti te Smjernice za postupanje pojedinih institucija u postupku za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Edukatore: Domaći i međunarodni stručnjaci

Navedene edukativne aktivnosti biće realizovane u saradnji sa Centrom za istraživanje politike suzbijanja kriminalitetu (CPRC)

Napomena:

Za sve četiri edukativne aktivnosti je predviđena posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika.

TROGODIŠNJI PROGRAM I PLAN OBUKE FORENZIKA U KRIMINALISTICI I KRIVIČNOM PRAVU

Analizom dosadašnjeg stanja provedenih obuka iz forenzike u organizaciji Centra, saradnjom sa forenzičkim institucijama i policijskim agencijama stvorila se potreba kreiranja višegodišnjeg programa stručnog usavršavanja, odnosno specijalizacije nosilaca pravosudnih funkcija u domenu novih tehnologija forenzike i forenzičke nauke u krivičnom pravu.

Program specijalizacije traje tri godine kroz godišnji program Centra. Predviđeno je učešće nosilaca pravosudnih funkcija na svim seminarima cjelokupnog trogodišnjeg programa, kako bi u potpunosti završili navedenu obuku. Bilo bi poželjno da rukovodioci pravosudnih institucija imenuju nosioce pravosudnih funkcija za koje smatraju da bi im navedena obuka koristila u smislu efikasnosti u radu i postupanju, koji bi prisustvovali svim aktivnostima tokom naredne tri godine i tako završili kompletnu obuku.

Trogodišnji plan obuke o forenzici u krivičnom pravu i kriminalistici ima za cilj da sudije, tužioce, stručne saradnike i ovlaštena službena lica upozna sa svim neophodnim informacijama vezanim za određene forenzičke oblasti (balistika, mehanoskopija, biologija – uključujući i DNA analize, hemija, daktiloskopija, dokumenti i rukopisi, mobiteli itd., uključujući i probleme koji postoje). Istovremeno će se analizirati i svi propisi (zakoni i podzakonski akti), koji tretiraju forenziku u najširem smislu riječi. Posebna pažnja biće posvećena dokaznoj snazi pojedinih tragova, kao i problematici izrade nalaza vještačenja, kao i izgledu – formi naredbe za vještačenje. Kroz proaktivni pristup /edukatori – učesnici seminara/ analizirat će se sve karakteristične teme te razmijeniti iskustva i stavovi, a iz toga će proizaći nedvojbeno kvalitetni zaključci i inicijative (izmjene zakona, podzakonskih akata, procedura, donošenje novih propisa itd.). Učesnici seminara imat će mogućnost usvojiti najvažnije informacije iz različitih forenzičkih oblasti, što će za posljedicu imati kvalitetnije provođenje istraga, veći broj otkrivenih krivičnih djela, lakše razumijevanje forenzičkih nalaza i kvalitetniji rad pri donošenju sudskih i tužilačkih (i policijskih) odluka u različitim fazama istraga ili procesa suđenja.

Tokom druge godine programa ove obuke, u 2019. godini planirana je realizacija obuka na teme: Forenzička balistika i mehanoskopija, Forenzička hemija.

Navedene radionice i seminari biće potkrijepljeni interaktivnim radom učesnika kroz alternativne vježbe, kao i Procedure istraživanja mjesta krivičnih djela i Forenzičko kriminalističke analize specifičnih slučajeva.

Ciljna grupa: sudije, tužioci, stručni suradnici, OSL

FORENZIČKA OBUKA – SEMINARI TOKOM 2019 GODINE

II GODINA - 2019

SEMINAR: FORENZIČKA BALISTIKA I MEHANOSKOPIJA

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Datum održavanja:	25. i 26. 09. 2019. godine
Trajanje obuke/seminara:	2 dana
Ciljna grupa:	sudije, tužioc, stručni suradnici, OSL

Teme:

- Odnos kriminalističke – forenzičke hemije i balistike;
- Pojam, nastanak i vrste balistike;
- Krivična djela izvršena vatrenim oružjem i balistička istraživanja;
- Materijalni dokazi koji nastaju upotrebom vatrenog oružja;
- Podjela tragova vatrenog oružja (pronalaženje, označavanje, prikupljanje i pakovanje tragova vatrenog oružja; lokacija i položaj vatrenog oružja; mjesto stajanja strijelca; projektili i čahure; tragovi na putanji projektila; utvrđivanje pravca i smjera prolaska projektila ispaljenog iz vatrenog oružja kroz staklo; utvrđivanje redoslijeda prolaska projektila kroz staklo;
- Tragovi na upotrebljenom vatrenom oružju (tragovi barutnih ostataka u cijevi vatrenog oružja i na vanjskim površinama; tragovi zaštitnog sloja kapsle metka; tragovi drugih materijala na vatrenom oružju);
- Tragovi na počinitelju (parafinska rukavica, Silikonska rukavica, specifične folije);
- Metode detekcije barutnih čestica;
- Metode za detektiranje neorganskih komponenti nastalih opaljivanjem metka iz vatrenog oružja (npr. SEM/EDX metoda itd.);
- Tragovi baruta na odjeći osobe koja je pucala iz vatrenog oružja;
- Balistika, sudska medicina (rane, strijelne rane...);
- Vatrene oružje i eksplozivne materije; Streljačko oružje i način funkcioniranja;
- Vatrene oružje s ožljebljenim (olučenim) cijevima;
- Vatrene oružje s neožljebljenim (neolučenim) cijevima;
- Vatrene oružje ručne izrade;
- Sporni i nesporni tragovi u forenzičkoj balistici, mehanoskopiji, odnosno traseologiji;
- Proces opaljenja metka i karakteristike projektila;

- Instrumenti, uređaji i metodologija za kriminalističko – balistička vještačenja (identifikacija vatrenog oružja itd.);
- Skrivena oružja;
- Traseologija (tragovi stopala, pojam i vrste, pronalaženje tragova stopala i njihovo fiksiranje, dokazni značaj tragova stopala i obuće)(tragovi automobilskih točkova);
- Forenzička mehanoskopija (tragovi oruđa, pojam i podjela tragova oruđa, fiksiranje tragova oruđa i pribavljanje komparativnog materijala, tragovi oruđa na bravama i katancima, utvrđivanje starosti mehaničkih tragova na metal ;
- Baze podataka u balistici (i mehanoskopiji)
- Tragovi stakla i tragovi na staklu;
- Sijalica (žaruljica) vozila kao trag kod prometnih nezgoda;
- Greške prilikom uviđaja u forenzičkoj balistici i mehanoskopiji;
- Balistička i mehanoskopska vještačenja,
- Naredbe za vještačenja (sadržaj, zakonitost, stručnost, znanstvenost, realnost...)
- Primjeri iz prakse.

SEMINAR: FORENZIČKA HEMIJA

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Datum održavanja:	24. i 25. 10. 2019. godine
Trajanje obuke/seminara:	2 dana
Ciljna grupa:	sudije, tužioc, stručni suradnici, OSL

Teme:

- Uvod u forenzičku hemiju;
- Osnovni pojmovi o otrovima i trovanjima (putevi unošenja otrova u organizam, vrste trovanja, izlučivanje otrova, simptomi trovanja i pronalaženje tragova trovanja),
- Materijali i tragovi koji se traže i prikupljanje informacija;
- Prikupljanje i pakovanje uzoraka;
- Droge (nove droge itd.)
- Kritička analiza zakonskih i podzakonskih akata u oblasti droga;
- Istraživanje eksplozija (pojam eksplozije, eksplozije hemijske prirode, nastanak eksplozije, eksplozivno opasne materije, prenošenje eksplozije i detonacije, gorenje eksploziva, iniciranje eksploziva, istraživanje eksplozija,

izlazak na mjesto eksplozije, prikupljanje podataka subjektivne prirode³, oštećenja, tragovi koji se traže i prikupljaju, oprema i pribor za prikupljanje uzoraka),

- Tragovi stakla, Tragovi boja, Tragovi vlakana;
- Tragovi zapaljivih tečnosti; Tragovi zemlje i prašine;
- Tragovi NN materije/a;
- Forenzička hemija i tragovi kod saobraćajnih nezgoda (tragovi zaustavnog puta vozila, tragovi na žrtvi i tragovi vozila na drumu, fiksiranje tragova auto guma, uzimanje nespornih otisaka auto guma; tragovi – dijelovi jedne cjeline od vozila i na vozilu);
- Sporni i nesporni tragovi u daktiloskopiji,
- Fizičke metode ispitivanja materijalnih tragova;
- Termičke metode ispitivanja materijalnih tragova;
- Fizičko – hemijske metode ispitivanja materijalnih tragova;
- Ispitivanje materijalnih tragova organskog porijekla;
- Opće karakteristike identifikacije organskih tragova;
- Ispitivanje materijalnih tragova neorganskog porijekla;
- Uništene oznake na metalima i restitucija (npr. broja šasije kod motornih vozila (stare i nove metode), Istraživanje lica mjesta požara i paljevina;
- Zamke u kriminalistici (kriminalističko tehničke zamke);
- Specifikumi u forenzičkoj hemiji;
- Greške prilikom uviđaja iz domena forenzičke hemije;
- Vještačenje u oblasti forenzičke hemije;
- Naredbe za vještačenja (sadržaj, zakonitost, stručnost, znanstvenost, realnost...)
- Primjeri iz prakse.

PREKRŠAJNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ PREKRŠAJNE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	14. i 15. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, predstavnici VSTV, predstavnici Federalnog ministarstva pravde F BiH
Planiran broj učesnika:	40
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Aktuelna praksa u primjeni odredaba Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku u prekršajnom postupku • Zakon o prekršajima u F BiH • Izvršenje prekršajnih sankcija i mjera propisanih čl.21 ZOP-a • Odmjeravanje kazni – olakšavajuće i otežavajuće okolnosti • Prinudna naplata troškova prekršajnog postupka • „Pranje“ krivičnih djela kroz prekršaje • Sudska praksa iz oblasti carinskih i poreskih prekršaja • Zaštita potrošača u prekršajnim postupcima
Cilj okruglog stola:	Prezentiranje aktuelne prakse u primjeni Zakona o prekršajima u F BiH.
Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	materijal edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

GRAĐANSKO PRAVO

OKRUGLI STOL: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA IZ GRAĐANSKE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2x 2 dana
Datum održavanja:	06. i 07. 06. 2019. godine 19. i 20. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	40

Teme:

- Praksa Vrhovnog suda FBiH iz različitih oblasti građanskog prava
- Postupci po pravnim lijekovima sa aktuelnom sudskom praksom Vrhovnog suda Federacije BiH
- Usklađivanje sudske prakse kantonalnih sudova F BiH u građanskoj oblasti
- Praksa Evropskog suda za ljudska prava u građanskim predmetima
- Rješavanje spornih pravnih pitanja

Cilj: Razmatranje sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH i kantonalnih sudova kao drugostepenih sudova u građanskom postupku.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

KONFERENCIJA: „PRIMJENA ZAKONA O STVARNIM PRAVIMA⁴⁸“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 x 2 dana
Datum održavanja:	21. i 22. 05. 2019. godine 12. i 13. 11. 2019. godine

---

⁴⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na postojanje funkcionalne tržišne ekonomije, navodi da su vladavina prava i funkcionisanje sudstva još uvijek ključna slabost. Između ostalog, još uvijek ima problema u izvršenju ugovora, poteškoća u rješavanju privrednih sporova, postoji značajan broj neriješenih sudskih slučajeva, a ima i problema u utvrđivanju prava vlasništva, iskazanih npr. kroz nizak nivo registracije nekretnina u određenim područjima.

Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	50
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Stvarna prava u Federaciji BiH sa posebnim osvrtom na etažno vlasništvo i zaštitu prava vlasništva • Sticanje prava vlasništva i drugih stvarnih prava temeljem povjerenja u zemljišne knjige • Pravo građenja • Primjena člana 128. stav 1. Zakona o stvarnim pravima • Primjena prelaznih i završnih odredbi Zakona o stvarnim pravima • Pretvorba prava korištenja, upravljanja ili raspolaganja društvenog vlasništva • Titulari prava vlasništva na imovini koja je upisana kao državno vlasništvo • Bračna stečevina • Zaštita prava vlasništva iz člana 1. Protokola 1 EKLJP u praksi Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Cilj konferencije:	Razmotriti aktuelnu praksu u primjeni Zakona o stvarnim pravima u Federaciji BiH i razmjena iskustava.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „UGOVORNA ODGOVORNOST ZA ŠTETU”

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	20. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	35
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Ugovor kao najčešći izvor nastanka obaveze • Zakašnjenje u ispunjenju ugovornih obaveza • Nemogućnost ispunjenja obaveza

- Oslobađanje od obaveza naknade štete
- Sudska praksa

Cilj seminara:	Osnov potraživanja nastale štete predstavlja apstraktna norma koju je potrebno primjeniti u konkretnom slučaju. Pronaći odgovarajuću zakonsku odredbu koja bi se mogla primjeniti u konkretnom slučaju nije jednostavan proces i pretpostavlja uvijek, u određenoj mjeri, predznanje koje se ogleda u tome da poznajete osnove iz kojih uopćeno mogu nastati potraživanja za nastalu štetu kako bi se mogao riješiti konkretni slučaj. Upravo iz navedenih razloga CEST F BiH organizuje ovaj seminar kako bi sudijskim stručnim saradnicima/savjetnicima pružio adekvatne informacije za rješavanje konkretnih slučajeva praktične naravi.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „NAKNADA ŠTETE”

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja:

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Odgovornost države Bosne i Hercegovine u pogledu štete koju učine pripadnici NATO
- Naknada nematerijalne štete
- Naknada nematerijalne štete – ratni zločini
- Naknada štete zbog pogrešnog liječenja
- Naknada štete zbog klevete
- Naknada štete i odgovornost za zagađenje okoliša
- Utvrđivanje visine naknade - vještačenje

Cilj seminara:	Predstaviti učesnicima zakonski osnov za naknadu štete, razmotriti sudsku praksu i pitanja harmonizacije postupanja pravosudnih organa u ovoj oblasti, s ciljem unaprjeđenja rada sudova i osiguranja načela jednakosti stranaka pred sudom
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „PRIMJENA ZAKONA O ZAŠTITI OD KLEVETE U BiH“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	25. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	35

Teme:

- Zakon o zaštiti od klevete u BiH: teorija i praksa
- Razlika između vrijednosnog suda/mišljenja i činjenica
- Mediji i pravosuđe
- Uloga Regulatorne agencija za komunikacije BiH
- Vijeće za štampu u Bosni i Hercegovini i sudovi
- Praktične vježbe

Cilj seminara:	Unaprjeđenje sudske prakse u procesuiranju slučajeva klevete na način koji će promovirati član 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i primjenu standarda Evropskog suda za ljudska prava u Strasbourgu u zaštiti slobode izražavanja.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori:	sudije, certificirani edukatori projekta „Jufrex“ Vijeća Evrope

SEMINAR: „MJERODAVNO PRAVO ZA POSLOVNE UGOVORE S ELEMENTOM INOSTRANOSTI⁴⁹”

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	23. 05. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	35

Teme:

- Primjena Bečke konvencije o međunarodnoj prodaji robe u praksi sudova BiH
- Kolizione norme u oblasti poslovnih ugovora
- Poništenje arbitražnih odluka u praksi sudova u BiH

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa novinama u međunarodnom privrednom poslovanju i primjeni ugovora o prodaji na međunarodnom tržištu, sa posebnim osvrtom na određivanje mjerodavnog prava.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁴⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na postojanje funkcionalne tržišne ekonomije, navodi da su vladavina prava i funkcionisanje sudstva još uvijek ključna slabost. Između ostalog, još uvijek ima problema u izvršenju ugovora, poteškoća u rješavanju privrednih sporova, postoji značajan broj neriješenih sudskih slučajeva, a ima i problema u utvrđivanju prava vlasništva, iskazanih npr. kroz nizak nivo registracije nekretnina u određenim područjima.

RADNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ RADNIH SPOROVA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	11. i 12. 04. 2019. godine 03. i 04. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	35

Teme:

- Poseban režim radnih odnosa u zakonodavstvu i praksi u FBiH
- Prava radnika migranata
- Mobing na radnom mjestu
- Izvršenje po presudama iz radnih odnosa
- Kolektivni ugovori u zakonodavstvu i praksi
- Aktuelna sudska praksa radnih sporova

Cilj okruglog stola: Cilj okruglog stola je razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa radno-pravnim odnosima.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

PRIVREDNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ OBLASTI REGISTRACIJE POSLOVNIH SUBJEKATA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	28. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	30
Teme okruglog stola:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Osnivanje, povezivanje i prestanak subjekta upisa • Osnivanje, odnosno prestanak dijela subjekta upisa • Statusne promjene • Podaci u vezi sa stečajnim, odnosno likvidacionim postupkom • Podaci o pokretanju postupka brisanja subjekata registracije
Cilj okruglog stola:	Cilj ovog okruglog stola je raspraviti sporna pitanja u registraciji poslovnih subjekata, s ciljem harmonizacije sudske prakse.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

SEMINAR: „STEČAJ I LIKVIDACIJA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	05. i 06. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	30
Teme seminara:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Stečaj – aktuelna pitanja • Restruktuiranje duga • Prodaja stečajnog dužnika kao pravnog lica • Pozicija države u stečajnom postupku

- Aktuelna pitanja izvršnog i stečajnog postupka u kontekstu zaštite razlučnih i izlučnih prava
- Stečaj i intelektualno vlasništvo (fokus na probleme intelektualnog vlasništva u stečajnim postupcima), dodatni fokus na reorganizaciju u stečajnim postupcima
- Provođenje postupka likvidacije u državnim preduzećima
- Stečaj i likvidacija banke

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima tok stečajnog postupka i likvidacije.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

SEMINAR: "ZAKON O ZAŠTITI KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA – PRAVNA REGULATIVA"

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 08. i 09. 04. 2019. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Osnovna načela
- Definicije i izuzeci
- Novine u primjeni ovog Zakona
- Normativni okvir zaštite prava korisnika finansijskih usluga - Direktive EU i uporedno pravo

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

SEMINAR: "ZAKON O ZAŠTITI ŽIRANATA F BIH"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	13. i 14. 05. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	20

Teme seminara:

- Normativni okvir i uporedno pravo
- Definicije
- Supsidijarnost jemstva i oslobađanje od obaveze
- Primjena zakona

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

SEMINAR: "ULOGA I ZNAČAJ OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM F BIH"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	29. i 30. 05. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	20

Teme seminara:

- Normativni okvir i osnovni zadaci Ombudsmena
- Prava korisnika finansijskih usluga i žiranata prema novoj regulativi
- Praksa i iskustva Ombudsmena

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

SEMINAR: "INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO U BOSNI I HERCEGOVINI"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 07. 10. 2019. godine
Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Registracija žiga u lošoj vjeri
- Djela arhitekture

Cjeline/podteme:

Registracija žiga u lošoj vjeri:

- Žig u pravu BiH (pojam, vrste i postupak registracije)
- Relativni razlozi za isključenje zaštite – registracija u lošoj vjeri
- Usporedna praksa i kriteriji za ocjenu postojanja mala fides na strani prijavioca

Djela arhitekture:

- Specifičnosti djela arhitekture (pojam, potencijalni konflikti; tvorevine građevinske djelatnosti kao autorska djela; upotrebna i umjetnička vrijednost)
- Autorsko pravo i pravo vlasništva na djelu arhitekture (djela arhitekture nastala po narudžbi i u radnom odnosu; ograničenja autora djela arhitekture).
- Domaća praksa (Slučaj Unisovi neboderi/Štraus)

Cilj seminara: Razmatranje trendova u razvoju intelektualnom vlasništvu u BiH, sa posebnim osvrtom na sudsku praksu u BiH

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

OKRUGLI STO: "IZDAVANJE DOZVOLA ZA RAD ORGANIZACIJAMA ZA KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	13. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i stručni saradnici Suda BiH
Planiran broj učesnika:	20

Teme seminara:

- Kolektivna zaštita autorskog prava i srodnih prava u pravu BiH

Cjeline/podteme:

- Organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava (koncept, svrha i pravni okvir)
- Dozvola Instituta za intelektualno vlasništvo BiH za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja (svrha, procedura i kontinuirani nadzor)
- Status Quo u djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava u BiH (pregled i djelatnost pojedinih organizacija u BiH; izazovi; praksa)
- Uporedna praksa u državama regije (Hrvatska, Srbija i Slovenija)

Cilj okruglog stola: Razmatranje trendova u razvoju intelektualnom vlasništvu u BiH, sa posebnim osvrtom na sudsku praksu u BiH

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatore: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: "TRŽIŠTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	09. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	30

Teme seminara:

- Nadležnosti Komisije za vrijednosne papire
- Mjenica
- Ostali vrijednosni papiri

- Akcije i akcionarstvo

Cilj seminara:	Upoznati sudije sa strukturom tržišta kapitala i funkcionisanjem istog
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijali:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

PORODIČNO PRAVO

OKRUGLI STOL: "AKTUELNA PITANJA IZ PORODIČNOG PRAVA"

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	10. 06. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme seminara:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Bračna stečevina • Najbolji interes djeteta • Konvencijski standardi- pravo djeteta na mišljenje prilikom donošenja odluke o njegovom interesu • Izabrani segmenti iz oblasti roditeljskog i starateljskog prava • Izvršenje odluka iz porodične oblasti- aktuelna praksa
Cilj okruglog stola:	Razmjena iskustava i aktuelizacija pitanja iz oblasti porodičnog prava
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

IZVRŠNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ IZVRŠNOG POSTUPKA“

- Mjesto i datum održavanja:** Bihać, 09. i 10. 05. 2019. godine
Sarajevo, 12. i 13. 09. 2019. godine
- Trajanje:** 2 dana
- Ciljna grupa:** sudije izvršnog referata
- Planiran broj učesnika:** 40 učesnika
- Teme:**
- Izvršni postupak na temelju notarskih isprava (pokretnine-nekretnine)
  - Prodaja osnivačkih udjela u privrednom društvu prema Zakonu o izvršnom postupku
  - Izvršenje na dionici i osnivačkom udjelu društva
  - Izvršenje na nekretninama i izvršenje na suvlasničkom dijelu
  - Član 89. stav 5. Zakona o izvršnom postupku – neujednačena sudska praksa
  - Izvršenje na nepokretnosti s posebnim osvrtom na član 113. Zakona o izvršnom postupku
  - Izvršenje na pokretnim stvarima na kojima je upisano pravo zaloge a stvar je otuđena
  - Mjenica – sudska praksa
  - Prodaja nekretnina - sporna pitanja
  - Prigovor trećeg lica
- Cilj okruglog stola:** Cilj okruglog stola je razmotriti sporna pitanja u praksi, kako bi se smanjila neusaglašenost sudske prakse kantonalnih sudova i različito tumačenje pojedinih zakonskih odredbi iz izvršnog postupka
- Metod:** predavanja, rad na praktičnim primjerima i diskusija
- Edukativni materijal:** materijali edukatora
- Edukatore:** sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „KOMUNIKACIJA SUDIJA – SUDSKI IZVRŠITELJ I ULOGA SUDSKOG IZVRŠITELJA – PREDNOSTI I NEDOSTACI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	29. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, stručni saradnici izvršnog referata i sudski izvršitelji
Planiran broj učesnika:	50 učesnika

Teme:

- Komunikacija sa aspekta sudije – prakse sudova
- Komunikacija sa aspekta sudskog izvršioca
- Uloga sudskog izvršioca prema važećim propisima zakona o izvršnom postupku u F BiH i RS

Cilj seminara: Usaglašeni pravci reforme izvršnog prava u Bosni i Hercegovini, usvojena nova znanja i ponuđena rješenja problema radi ujednačavanja prakse u izvršnom postupku, razmjena iskustva koje sudski izvršitelji, imaju radeći na terenu, dobijene upute od strane sudija na koji način primjenjivati Zakon o izvršnom postupku

Metod: predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora i Praktikum za sudske izvršioce

Edukatori: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u okviru projekta Unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH - druga faza ICEA Projekta koji implementira VSTV BiH

SEMINAR: „RAD SUDSKIH IZVRŠITELJA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	18. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije, stručni saradnici izvršnog referata i sudski izvršitelji
Planiran broj učesnika:	30 učesnika

Teme:

- Izvršenje na pokretnim stvarima
- Izvršenje radi naplate novčanih potraživanja
- Rad sudskih izvršitelja na terenu – praktični primjeri

Cilj seminara: Usaglašena i ujednačena praksa u izvršnom postupku, razmjena iskustava koje sudski izvršitelji imaju radeći na terenu, dobijene upute od strane sudija na koji način primjenjivati Zakon o izvršnom postupku, usaglašena praksa dostavljanja sudskih pismena u izvršnom postupku

Metod: predavanje i diskusija

Edukativni materijal: materijali edukatora i Praktikum za sudske izvršioce

Edukatori: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u okviru projekta Unapređenja efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u BiH - druga faza ICEA Projekta koji implementira VSTV BiH

UPRAVNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ UPRAVNE OBLASTI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	18. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	Sudije Suda Bosne i Hercegovine – upravni referat i predstavnici relevantnih institucija nadležnih za prvostepene upravne postupke
Planiran broj učesnika:	30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Javne nabavke • Konkurencija na tržištu • Indirektni porezi • Mobing i korupcija u vezi s radnim odnosima
Cilj okruglog stola:	Razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa upravnim sporovima za koje je nadležan Sud Bosne i Hercegovine.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

OKRUGLI STOL: “SUDSKA PRAKSA U UPRAVNIM SPOROVIMA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	16. i 17. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije koje rješavaju upravne sporove u F BiH
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Praksa Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (sa posebnim osvrtom na postupke po pravnim lijekovima) • Aktuelna pitanja iz stambene oblasti-devastirani stanovi • Aktuelna pitanja iz poreske oblasti • Aktuelna pitanja iz socijalnog prava • Aktuelna pitanja iz građevinskog prava

Cilj okruglog stola:	Razmjena iskustava i ujednačavanje sudske prakse u upravnoj oblasti
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „NOVI ZAKON O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	20. 02. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije koje rješavaju upravne sporove i sudije koje rješavaju radne sporove
Planiran broj učesnika:	40

Teme:

- Prelazak sa penzijskog staža na staž osiguranja i uslovi za starosnu i prijevremenu starosnu penziju;
- Prestanak radnog odnosa radi ispunjenja uslova za penziju
- Prava iz PIO u slučaju neplaćenih doprinosa i mogućnost otkaza ug. o radu
- Izmjena propisa kod prava osiguranika II kategorije invalidnosti na naknadu plaće, te novine zakona PIO u vezi instituta „povrede na radu“
- Bodovni način obračuna penzija

Cilj seminara: Novi Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju je stupio na snagu 01.03.2018. godine i od istog datuma teče i njegova primjena. Međutim, kao i uvijek praksa i sama primjena zakona izaziva dileme i nedoumice u vezi pojedinih odredbi, čija opet neadekvatna primjena može uzrokovati ozbiljne negativne posljedice kako za osiguranike tako i za poslodavce. U tom smislu, cilj ovog seminara je da pokuša razjasniti eventualne nedoumice i dileme upravo kroz pojašnjenja odredbi koje su u stručnoj javnosti izazvale značajno interesovanje, sa fokusom na pitanja vezana za prestanak radnog odnose zbog ispunjavanja uslova za penzionisanje.

Metod:	predavanje -prezentacija, diskusija
Edukativni materijal:	materijali edukatora

VANPARNIČNI POSTUPAK

SEMINAR: „POSEBNI VANPARNIČNI POSTUPCI“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	30. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika:	30
Teme seminara:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Naknada za potpuno i djelomično eksproprisane nekretnine • Dioba • Uređenje međe • Ostavinski postupci • Aktuelna praksa vanparničnog postupka
Cilj seminara:	Unaprjeđenje standarda u vanparničnoj oblasti.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatore:	stalni edukatori CEST-a

OBUKA SUDSKOG I TUŽILAČKOG MENADŽMENTA

SEMINAR: „IZRADA BUDŽETSKIH PRIORITETA I BUDŽETSKOG ZAHTJEVA“

Mjesto i datum održavanja:	Teslić, 06. 03. 2019. (u saradnji sa CESTRS) Sarajevo, 12.03.2019.(u saradnji sa CESTFBiH).
Trajanje:	1 dan (2 obuke).
Ciljna grupa:	tužioci i stručno osoblje za budžete
Planirani broj učesnika:	30
Teme:	Izrada budžetskog zahtjeva i budžetskih prioriteta na trogodišnjem nivou uz primjenu metodologije programskog budžetiranja. Učesnici će biti u prilici da kroz praktičan rad na hipotetičkim primjerima steknu dodatna saznanja koja uključuju: analizu finansijskog okvira i utroška budžetskih sredstava u 2018. godini kao osnov za izradu prijedloga budžetskih prioriteta u trogodišnjem periodu; identifikacija budžetskih prioriteta, izrada budžetskih prioriteta i izrada budžetskog zahtjeva.
Metod:	Instrukcije budžetskim korisnicima za izradu zahtjeva budžeta, primjeri dobrih i loših budžetskih zahtjeva i pratećih obrazloženja, praktičan rad na hipotetičkom primjeru.
Edukatori:	domaći eksperti angažovani od strane USAID-ovog Projekta pravosuđa u BiH.

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

INFORMATIČKE OBUKE

NAPREDNI SEMINAR: „SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – EDUKACIJA ZA MENADŽERE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	27. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	predsjednici sudova/glavni tužioci, sekretari sudova/tužilaštava
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • CMS/TCMS i prateće promjene u sudu/tužilaštvu • Statistički podaci i izvještavanje u CMS/TCMS-u • CMS/TCMS u praksi
Cilj seminara:	Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.
Metod:	E-učenje
Edukativni materijal:	baze podataka i materijali edukatora
Edukatori:	IKT stručnjaci

SEMINAR: „ELEKTRONSKO POSLOVANJE SUDOVA I TUŽILAŠTAVA“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	24. 05. 2019. godine
Ciljna grupa:	predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici glavnih tužilaca, sekretari sudova/tužilaštava, predsjednici sudskih odjeljenja
Planiran broj učesnika:	30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronsko arhiviranje predmeta u okviru sistema za automatsko upravljanje predmetima • Sistem video konferencije u poslovanju sudova i tužilaštava
Cilj seminara:	Cilj seminara je predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija nove i napredne funkcije

i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod:	E-učenje
Edukativni materijal:	baze podataka i materijali edukatora
Edukatori:	IKT stručnjaci

ARBITRAŽA

SEMINAR: „ARBITRAŽA⁵⁰“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	19. 09. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije
Planiran broj učesnika:	35

Teme seminara:

- Uloga suda u arbitražnim postupcima prema Zakonu o parničnom postupku
- Poništenje arbitražnih odluka prema entitetskim Zakonima o parničnom postupku
- Priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka u BiH

Cilj seminara: Uvođenje učesnika u alternativno rješavanje sporova i arbitražu kao jedan od mogućih oblika alternativnog rješavanja sporova.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

---

⁵⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na kvalitet pravosudnog sistema, navodi da se, pored sudskih postupaka mirenja, i druge alternativne metode rješavanja sporova, posebno medijacija, trebaju unaprijediti u skladu sa evropskim standardima i najboljim praksama.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprijeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

PROFESIONALNA ETIKA

„RADIONICA: SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE- ZAKONSKA RJEŠENJA IPRAVOSUDNI ODGOVOR“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	31. 05. 2018
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci (prioritet u prijavljivanju/pozivanju će imati sudije/tužioci koji nisu bili dio panela za razmatranje sudske prakse seksualnog uznemiravanja u BiH)
Planiran broj učesnika:	25-30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Oblici seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja • Uzroci i teorije o seksualnom uznemiravanju • Zakonski okvir u Bosni i Hercegovini i primjena zakona • Razmatranje predmeta seksualnog uznemiravanja • Simulacija suđenja u okviru manjih grupa – identificiranje problema, rješavanje problema i donošenje odluke
Cilj radionice:	Upoznavanje učesnika sa kompleksnom problematikom seksualnog uznemiravanja u pravosuđu. Kroz ovu radionicu učesnici će steći nova znanja korisna u procjeni slučajeva seksualnog uznemiravanja te razmatrati izazove s kojima se nosioci pravosudnih funkcija susreću u predmetima seksualnog uznemiravanja
Metod:	interaktivni, uključujući simulaciju mogućih situacija i analize primjera neželjenog ponašanja
Edukativni materijali:	analiza „Seksualno uznemiravanje-zakonska rješenja i pravosudni odgovor“, koju je izradila Atlantska inicijativa uz pomoć sudija i tužilaca
Edukatori:	Edukatori CEST-a F BiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom

SEMINARI SA USAID-OVIM PROJEKTOM PRAVOSUĐA U BOSNI I HERCEGOVINI

STANDARDI PROFESIONALNE ETIKE ZA SUDIJE I TUŽIOCE

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 06.03.2019. godine Mostar, 10.04.2019. godine Banja Luka, 15.05.2019. godine
Trajanje:	1 dan /3 jednodnevne, iste regionalne obuke/
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planirani broj učesnika:	20 učesnika po radionici

Teme:

- sukob interesa, komunikacija ex parte,
- neovisnost i nepristrasnost pravosuđa,
- odgovornost prema poslu.

Edukatori: domaći i međunarodni eksperti (autori Priručnika o primjeni etičkih kodeksa za sudije i tužioci i drugi zainteresirani predavači iz ove oblasti).

Prednost kod izbora učesnika/učesnica imaju tužioci i sudije koji rade na predmetima privrednog i organiziranog kriminala, te korupcije.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s USAID-ovim Projektom pravosuđa

RADIONICA: EDUKACIJA EDUKATORA IZ OBLASTI PROFESIONALNE ETIKE SUDIJA I TUŽILACA

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 05., 06. i 07. 03. 2019.godine
Trajanje:	3 dana
Ciljna grupa:	sudije i tužioci, Visoko sudsko i tužilačko vijeće, Sekretarijat VSTV-a, Ured disciplinskog tužioca
Planirani broj učesnika:	do 15 (na osnovu izvršene selekcije prijavljenih kandidata od strane koorganizatora obuke, u skladu s unaprijed određenim kriterijima)
Metod rada:	kratke prezentacije, diskusija i studije slučajeva (zasnovane na praksi iz BiH, regije i svijeta);
Edukatori:	domaći i međunarodni eksperti (autori Priručnika o primjeni etičkih kodeksa za sudije i tužioce i drugi zainteresirani predavači iz ove oblasti)

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s USAID-ovim Projektom pravosuđa
Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

POSEBNE TEME

RADIONICA: „TEHNIKE RJEŠAVANJA STRESNIH SITUACIJA U RADU“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	01. i 02. 04. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci
Planiran broj učesnika:	35

Teme:

- Stres i strategije prevladavanja
- Upravljanje stresom
- Sindrom profesionalnog sagorijevanja u pravosuđu i kako se zaštititi
- Ličnost i menadžment, sposobnosti i osobine menadžera, karakteristike perfekcionista, strah od promjena, otvorenost ka novim izazovima, kolektivna kreativnost
- “Mobing” - uzroci pojave mobinga, vrste i stepen reakcije na mobing, ciljevi, karakteristike i posljedice mobinga

Cilj radionice: Cilj radionice je upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa strategijama prevladavanja stresa kojem su svakodnevno izloženi, kao i načinima upravljanja stresom.

Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „VJEŠTINE KOMUNIKACIJE I PSIHOLOGIJA SUDNICE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	04. i 05. 12. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci, prikladno i za novoimenovane
Planiran broj učesnika:	35

Teme seminara:

- Verbalna i neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Poteškoće u komunikaciji

- Komunikacija u sudnici – transakcioni pristup
- Vještine ispitivanja stranaka
- Sloboda govora i javno komuniciranje
- Pravila govorne komunikacije i govor, vještine komuniciranja

Cilj seminara:	Cilj seminara je sticanje novih teoretskih znanja i unaprjeđenje vještina komunikacije nosilaca pravosudnih funkcija.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: TRANSPARENTNOST TUŽILAŠTAVA I KOMUNIKACIJA S JAVNOŠĆU

Mjesto i datum održavanja:	Sarajevo, 04. i 05. 04. 2019. godine
Trajanje:	2 dana
Ciljna grupa:	glasnogovornici, službenici za odnose sa javnošću, glavni tužioci/ zamjenici glavnih tužilaca.
Planirani broj učesnika:	40
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • promovisanje primjera dobrih praksi (urneka) za objavljivanje informacija putem web stranica, • interna i eksterna komunikacija, • praćenje rezultata rada u oblasti odnosa s javnošću, • obuka glasnogovornika/službenika za odnose s javnošću za samostalno ažuriranje web stranica.
Edukatori:	domaći eksperti

Napomena: Aktivnost će biti organizovana u saradnji sa USAID-ovim Projektom pravosuđa i realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: „SIGURNOST PRAVOSUĐA U BIH⁵¹“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	13.03. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioc
Planiran broj učesnika:	40

Teme seminara:

- Sigurnost i zaštita sudija i tužitelja
- Zaštita svjedoka u predmetima procesuiranja predmeta iz oblasti organizovanog kriminala, korupcije i drugih teških krivičnih djela pred pravosudnim institucijama u Federaciji BiH
- Pravni i provedbeni aspekti postupanja nadležnih organa u izvršenju sudskih odluka o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, sa posebnim akcentom na odluke u kojima postoji otpor ili se očekuje pružanje otpora

Cilj seminara:

Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	edukatori CEST-a FBiH

---

⁵¹ Organizovanje ovog seminara je u skladu sa zaključcima VSTV u vezi sa prijetnjama čelnicima pravosudnih institucija (septembar 2018.). VSTV BiH predlaže da se u programe obvezne edukacije nositelja pravosudnih funkcija uključe teme vezane za sigurnost nositelja pravosudnih funkcija i samog pravosuđa.

SEMINAR: „ENGLISKI JEZIK ZA PRAVNIKE“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	3 dana
Datum održavanja:	14. i 15. i 16. 10. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i tužioci koji su već na komunikacijskom nivou engleskog jezika
Planiran broj učesnika:	30
Cilj seminara:	unaprjeđenje znanja stručnog pravnog engleskog jezika
Metod:	predavanja i vježbe
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	edukatori CEST-a FBiH
Napomena:	U skladu sa finansijskim i projektnim mogućnostima, entar će nastojati formirati grupe za učenje engleskog jezika za pravnike za učesnike za koji su na početnom nivou znanja engleskog jezika

PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA II

Projekat unaprjeđenja efikasnosti pravosuđa II (2015. – 2018.) koji je implementiran tokom prethodne tri godine putem Visokog sudskog i tužilačkog vijeće Bosne i Hercegovine uz finansijsku pomoć Kraljevine Norveške u partnerstvu sa Sudskim vijećem Holandije rezultirao je radionicama vezanim za razvijane menadžerskih vještina neophodnih za efikasno upravljenje organizacijskim jedinicama, te mirnog rješavanja sporova. Radionice koje slijede biće realizovane tokom 2019. godine.

RADIONICA: „SUDSKA NAGODBA⁵²“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datumi održavanja:	07. i 08. 11. 2019. godine
Ciljna grupa:	sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika:	20

Teme:

- Šta je sudska nagodba – pravni okvir?
- Promjene u pristupu sudije rješavanju spora – nova uloga sudije u vođenju predmeta
- Koje vrste predmeta su pogodne za zaključivanje sudske nagodbe?
- Načini pristupa strankama prilikom predlaganja mirnog rješenja spora
- Postizanje sporazuma između stranaka na zadovoljstvo obje stranke
- Uloga sudije u zaključivanju sudske nagodbe - poštivanje načela nepristrasnosti i postupanje unutar ovlaštenja sudije
- Problemi u pravnom sistemu BiH koji rezultiraju velikim brojem predmeta/problemi sa organima izvršne vlasti i njihovi pogledi na nagodbu: kako se nositi sa ovim/moguća rješenja
- Simulacija slučaja

⁵² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.godinu, u dijelu koji se odnosi na kvalitet pravosudnog sistema, navodi da se, pored sudskih postupaka mirenja, i druge alternativne metode rješavanja sporova, posebno medijacija, trebaju unaprijediti u skladu sa evropskim standardima i najboljim praksama.

Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“.

Cilj radionice:	Razviti vještine mirnog rješavanja sporova kod sudija i stručnih saradnika i povećati broj predmeta riješenih sudskom nagodbom, što u konačnici dovodi do kraćeg trajanja parničnih postupaka.
Metod:	interaktivna radionica
Edukativni materijal:	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatori:	edukatori CEST-a F BiH

RADIONICA: „RAZVIJANJE VJEŠTINA RUKOVOĐENJA ZA ŠEFOVE ODJELA I OSTALE KOJI SE ŽELE BAVITI TOM FUNKCIJOM⁵³“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	18. i 19. 03. 2019. godine
Ciljna grupa:	šefovi odjeljenja u sudu s posebnim fokusom na novoimenovane i sudije/zaposlenici zainteresovani za obnašanje ove funkcije
Planiran broj učesnika:	20
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Karakteristike dobrog i lošeg menadžera • Struktura u sudovima • Osnovni principi organizacije rada suda i sudskih odjela • Efikasno planiranje rada i komunikacija u sudu i sudskim odjelima • Upravljanje resursima • Kontrola/nadzor • IKT tehnologije kao upravljački alat
Cilj radionice:	Razvijanje menadžerskih vještina neophodnih za efikasno upravljenje organizacijskim jedinicama. Cilj radionice je osigurati menadžersku obuku predsjednicima i

---

⁵³ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.8. definišu „Unaprjeđenje vještina upravljanja pravosudnim institucijama u BiH“

zamjenicima predsjednika sudova, šefovima i zamjenicima šefova odjeljenja u sudu i onim sudijama/zaposlenicima koji su zainteresovani za obnašanje ove funkcije u cilju jačanja „srednjeg“ menadžmenta u sudovima, efikasnijeg upravljanja sudom, uspostavljanja timskog rada, vlasništva i odgovornosti nad postavljenim ciljevima i postignutim radnim rezultatima.

Metod:	interaktivna obuka
Edukativni materijal:	Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora, Priručnik <i>Proaktivna uloga predsjednika suda u upravljanju sudom</i>
Edukatori:	edukatori CEST-a koji su prošli edukaciju edukatora organizovanu u okviru PUEP II projekta koji provodi VSTV BiH

SEMINAR: “VJEŠTINE KOMUNICIRANJA I TIMSKI RAD⁵⁴”

Mjesto održavanja i datum:	Sarajevo, 14. i 15. 02. 2019. godine 10. i 11. 10. 2019. godine Banja Luka, 28. i 29. 11. 2019. godine
Trajanje:	2 dana
Ciljna grupa:	sudije, tužioci i drugi rukovodioci (osoblja)
Planiran broj učesnika:	15
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Uvid u ličnu djelotvornost i timsku djelotvornost • Lična djelotvornost i timska djelotvornost • Komunikacija i povratne informacije u timskom radu • Timski rad i komunikacija • Timski rad i liderstvo

---

⁵⁴ GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, navodi da sudski i tužilački organi imaju trenutno jako loš imidž u javnosti te da je neophodno da „suci i tužitelji preuzmu odgovornost za bolje informisanje javnosti o svojim odlukama“

Mišljenje br 11. CCJE navodi potrebu da se nosiocima pravosudnih funkcija obezbijedi obuka iz „komunikacijskih vještina, koja će im pomoći u kontaktima sa strankama u postupku, kao i sa javnošću i medijima“

Ciljevi:

- Povećati svijest o ulozi osobe u timu
- Potaknuti proaktivno i odgovorno ponašanje svih profesionalaca u sudu
- Poboljšanje djelotvornosti timskim radom
- Poboljšati saradnju i komunikaciju između sudija i osoblja za podršku
- Podići svijest o postojanju zajedničkih ciljeva u instituciji
- Pokrenuti kulturu otvorene komunikacije i timskog rada

Metod: interaktivni, predavanja, prezentacije, timske vježbe, pojedinačni testovi

Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane predavača

Edukatori: edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

SEMINAR: "SAVREMENO KOMUNICIRANJE S JAVNOŠĆU⁵⁵"

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 06.11.2019. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova, sekretari suda, glasnogovornici i osobe zadužene za obavljanje poslova s javnošću

Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Savremeno komuniciranje s javnošću, javna sfera i javno mnijenje
- Pripreme za nastup u javnosti, oblačenje i ponašanje na javnom mjestu
- Krizno komuniciranje, ponašanje i etika
- Lobiranje i odnosi sa javnošću

---

⁵⁵ GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, navodi da sudski i tužilački organi imaju trenutno jako loš imidž u javnosti te da je neophodno da „suci i tužitelji preuzmu odgovornost za bolje informisanje javnosti o svojim odlukama“

Mišljenje br 11. CCJE navodi potrebu da se nosiocima pravosudnih funkcija obezbijedi obuka iz „komunikacijskih vještina, koja će im pomoći u kontaktima sa strankama u postupku, kao i sa javnošću i medijima“

- Iskustva rada institucija s medijima
- Radionice pisanja saopštenja, održavanja press konferencija i javnih nastupa, organizovanje intervjua, kao i radionica nastupa u TV emisijama

Ciljevi:

- Potaknuti diskusiju o važnosti unapređenja odnosa i bolje komunikacije s medijima, prenijeti poruku o važnosti unapređenja odnosa i bolje komunikacije s medijima te da sudovi proaktivno objavljuju informacije o svom radu, a s ciljem što veće otvorenosti i povećanja znanja medija i javnosti
- Razmjena iskustava i mišljenja te prevazilaženje prepreka i problema s kojima se u radu suočavaju predsjednici sudova, sekretara koji rade na poslovima odnosa s javnošću i glasnogovornika se postiže veća otvorenost i unapređuju odnos s medijima i javnosti
- Da se učesnici edukacije upoznaju sa najnovijim tendencijama komuniciranja sa javnošću sa posebnim osvrtom na savremenim karakteristikama komuniciranja s javnošću, specifičnostima javnog komuniciranja s medijima i različitim javnostima
- Putem vježbi upoznati učesnike sa pripremom za javni nastup, izradom kratkih informacija – saopštenja javnosti i učešća u raspravama po određenim pitanjima u televizijskim debatama, neposrednim pripremanama za učešće na konferencijama za novinare i medijskim nastupima kroz kreativne radionice

Metod:	interaktivni
Edukativni materijal:	materijali razvijeni od strane predavača
Edukatore:	edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH

Napomena: Aktivnost će biti realizovana kao zajednička aktivnost entitetskih centara za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH i Pravosudne komisije BD BiH.

MATRA Projekt

„Jačanje pravosudne saradnje, međusobnog povjerenja i kapaciteta institucija za obuku pravosuđa Republike Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine“

Centar je nosilac aktivnosti MATRA projekta - „Jačanje pravosudne saradnje, međusobnog povjerenja i kapaciteta institucija za obuku pravosuđa Republike Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine.“

Projekat podrazumijeva ukupno tri aktivnosti iz oblasti :

- etički standardi,
- organizovani kriminal i terorizam te
- izvršenje stranih sudskih odluka.

Za ove seminare, obzirom na posebne uslove ugovora, režim prijavljivanja će biti naknadno određen, prema posebnom pozivu nosiocima pravosudnih funkcija.

ETIČKI STANDARDI

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	25. i 26. 02. 2019. godine

UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE

U okviru Projekta „Izgradnja kapaciteta za reformu pravosuđa“ Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je izradilo module učenja na daljinu koji će biti jedan od resursa edukacije sudija i tužilaca u narednom periodu.

Centri za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine tokom 2019. godine raditi na razvoju metodologije i implementaciji pilot modula e-učenja/učenja na daljinu kako bi ovaj vid edukacije u narednom periodu bio zastupljen u većoj mjeri kroz program edukacije i kako bi bili realizovani moduli iz projekta.

Tokom 2019. godine planirano je odabrati nekoliko modula učenja na daljinu i učiniti dostupnim sudijama, tužiocima i stručnim saradnicima:

Rodne teme - Modul e-učenja

E-UČENJE: "RODNE TEME"

Početak i trajanje kursa:	Naknadno će se utvrditi
Ciljna grupa:	Sudije, tužioci i stručni saradnici
Cilj kursa:	Olakšano shvatanje i razvoj rodne senzitivnosti
Metod:	elektronsko učenje
Edukativni materijali:	materijal razvijen za potrebe učenja na daljinu

Tokom 2019. godine novoimenovanim tužiocima će biti omogućeno da neke teme iz Programa početne obuke za novoimenovane tužioce / pet modula on line obuke/ pohađaju kao online obuke. Navedeni moduli će biti postavljeni na platformi za on line učenje Centra.

1. Modul: Tehnike izrade tužilačkih akata
2. Modul: Pritvor i druge mjere obezbjeđenja osumnjičenog i Saradnja sa policijom
3. Modul: Posebne istražne radnje
4. Modul: Radnje dokazivanja u krivičnom postupku i zakonitost dokaza
5. Modul: Glavni pretres

U okviru edukacije pravnih stručnjaka o ljudskim pravima u okviru **Projekta HELP Vijeća Evrope tokom 2019. godine** biće organizirane obuke e-učenja na teme:

1. „Evropska konvencija i ravnopravnost spolova“

E-UČENJE: „EVROPSKA KONVENCIJA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA“

Trajanje:	8-10 sedmica
Mjesto i datum održavanja pripremnog sastanka:	sredina februara
Ciljna grupa:	stručni saradnici i savjetnici, polaznici druge godine početne obuke
Metod:	pripremni sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope

EDUKACIJA EDUKATORA

Edukacija edukatora namijenjena je isključivo edukatorima Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Status edukatora Centra regulisan je Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (broj: 05-38-551-05/13 od 04.07.2013. godine i 05-38-943-03/13 od 19.12.2013. godine). Obaveze edukatora obuhvataju učešće u ovom obliku stručnog usavršavanja te se učestvovanje na ovim obukama uračunava u obavezne dane edukacije.

Program početne obuke i program stručnog usavršavanja u 2019. godini realizovat će se po temama razrađenim po pravnim oblastima. U tom smislu, neophodno je vršiti obuku sudija/tužilaca i drugih pravnih eksperata usmjereno na pitanja iz odgovarajuće pravne oblasti, kao i metodologije prenošenja znanja odraslima i učenja na daljinu. Obukom manjih grupa stručnjaka, koji će kasnije edukovati učesnike seminara, povećava se efekat date obuke. Edukatori trebaju imati specijalne vještine i više stručnosti u relevantnoj pravnoj oblasti.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine organizovat će obuke za edukatore u 2019. godini u skladu sa potrebama realizacije Programa početne obuke i programa stručnog usavršavanja. Obuke edukacije edukatora iz različitih oblasti biće održavane tokom cijele godine. Neke od predviđenih su već navedene u programu, a neke će se realizirati tokom cijele godine.

STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU

U 2019. godini Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine imat će mogućnost da određeni broj sudija i tužilaca pozove na seminare koji će se održati u saradnji s partnerskim pravosudnim akademijama i organizacijama u inostranstvu.

Sudije i tužioci će o konkretnim aktivnostima biti obaviješteni prije održavanja studijskih posjeta i seminara, kada Centar bude raspolagao konkretnim informacijama.

Prisustvo ovakvim edukacijama biće priznato kao obavezno stručno usavršavanje.

SAVJETOVANJA

AKTIVNOST	TEME/CILJ AKTIVNOSTI	CILJNA GRUPA I BROJ UČESNIKA	TRAJANJE	MJESTO ODRŽAVANJA I DATUM
XVIII savjetovanje iz krivične oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz krivične oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Federaciji BiH, zajedno sa Udruženjem sudija BiH, Udruženjem sudija RS, centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i RS, Udruženjem tužilaca BiH, Udruženjem tužitelja/tužilaca FBIH, Udruženjem tužilaca RS, advokatskim komorama FBIH i RS, te Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Neum juni 2019.
Oktobarski pravnički dani	Savjetovanje u organizaciji Udruženja pravnika Republike Srpske i Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Banja Luka oktobar
XIV savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Republici Srpskoj	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Jahorina oktobar
XII savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini	Tradicionalno savjetovanje tužilaca u organizaciji Udruženja tužitelja/tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Neum oktobar
Savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Sveučilišta u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Neum juni
Savjetovanje iz prekršajne oblasti	Tradicionalno savjetovanje Udruženja sudija RS	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Bijeljina
Međunarodno savjetovanje „Dani porodičnog prava“	Savjetovanje iz porodičnog prava u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	Naknadno će se utvrditi	Mostar april

Upravni odbori centara za edukaciju sudija i tužilaca i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH će odlučiti o broju priznatih dana obavezne edukacije za svako pojedino savjetovanje tokom 2019. godine

PRIJAVNI LISTOVI

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA
 U 2019. GODINI – ZA SUDIJE**

Ime i prezime sudije:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem sudija radi:			
SUD:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba suda:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2019. godini predsjednik suda prijavljuje

_____ sudiju na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda

NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocri raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA
 U 2019. GODINI – ZA TUŽIOCE**

Ime i prezime tužioca:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem tužilac radi:			
TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2019. godini glavni tužilac prijavljuje

_____ tužioca na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Glavni tužilac

NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocima raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA POČETNE OBUKE U 2019. GODINI
 ZA STRUČNE SARADNIKE I SAVJETNIKE**

Ime i prezime polaznika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Status polaznika:			
<ul style="list-style-type: none"> • Stručni savjetnik • Stručni saradnik 			
SUD/TUŽILAŠTVO:		ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:	
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2019. godini predsjednik suda / glavni tužilac prijavljuje

_____ : za učešće u Programu početne obuke:

- 1. godina
- 2. godina
- 3. godina

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

U skladu sa zakonima o centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća/savjeta BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, centri organizuju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno završe program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz 4 modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА - BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ -
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE - OBUKA ZA PRIPRAVNIKE

Ime i prezime pripravnika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:		
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2019. godini predsjednik suda/glavni tužilac prijavljuje

_____ : za učešće u obuci pripravnika:

- ORGANIZACIJA PRAVOSUĐA I ETIKA
- IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI
- IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA –БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE -ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA
U 2019. GODINI**

Ime i prezime:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem radi:			
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA:		
Kontakt osoba:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2019. godini predsjednik suda/glavni tužilac prijavljuje

_____ na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.